CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

IES Antonio Fraguas Santiago de Compostela
XUNTA DE GALICIA Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

MEMORIA DE AVALIACIÓN

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

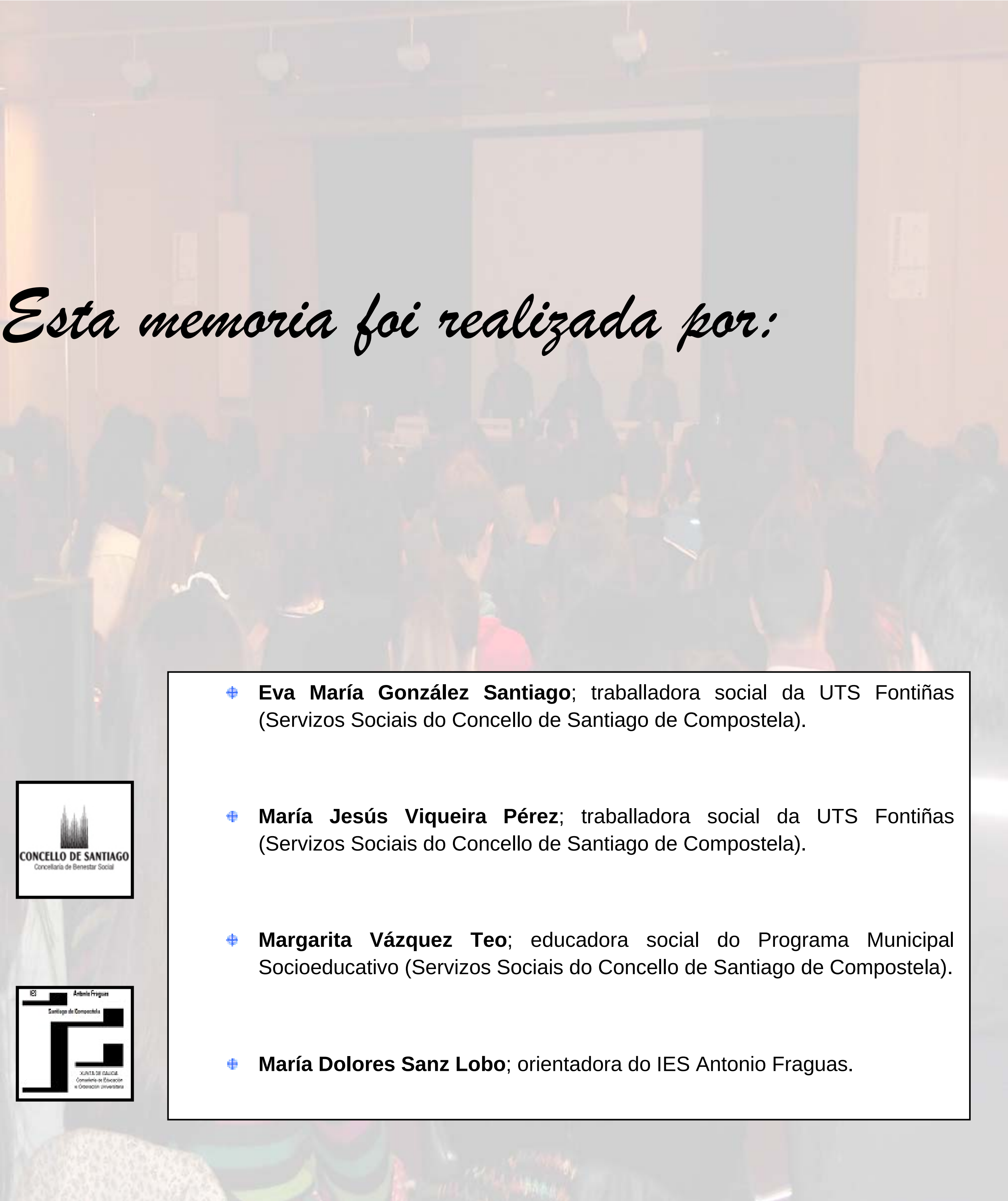

Esta memoria foi realizada por:

- **Eva María González Santiago**; traballadora social da UTS Fontiñas (Servizos Sociais do Concello de Santiago de Compostela).

- **María Jesús Viqueira Pérez**; traballadora social da UTS Fontiñas (Servizos Sociais do Concello de Santiago de Compostela).

- **Margarita Vázquez Teo**; educadora social do Programa Municipal Socioeducativo (Servizos Sociais do Concello de Santiago de Compostela).

- **María Dolores Sanz Lobo**; orientadora do IES Antonio Fraguas.

Índice

Páxs.

- Presentación 5

1. O proxecto "A nosa vida..., en positivo?" estaba fundamentado en 6

2. E co proxecto pretendíase acadar os seguintes obxectivos 12

3. O desenvolvemento do proxecto 14
   - 3.1.- O inicio 15
   - 3.2.- A "fase PRE" 15
     - 3.2.1.- Unha breve preparación nas clases 15
     - 3.2.2.- A organización 15
     - 3.2.3.- A difusión do proxecto 18
   - 3.3.- A "fase DURANTE" 18

4. A avaliación de resultados 20
   - 4.1.- Como se fixo a avaliación? 21
   - 4.2.- Avaliación cuantitativa 24
   - 4.3.- Avaliación cualitativa 25
     - 4.3.1.- Análise dos obradoiros en 4º da ESO 25
     - 4.3.2.- Análise da mesa redonda en 4º da ESO 27
     - 4.3.3.- Análise dos obradoiros en 1º e 2º de Bacharelato 28
     - 4.3.4.- Análise da mesa redonda en 1º e 2º de Bacharelato 30
     - 4.3.5.- Aportacións cualitativas realizadas polo alumnado 35
     - 4.3.6.- Valoración realizada por persoal docente 36
     - 4.3.7.- Aportacións cualitativas realizada por docentes 38
     - 4.3.8.- Valoración de persoal do ámbito social 39

Páxs.

4.3.9.- Aportacións cualitativas do persoal do ámbito social 41

4.3.10.- O transmitido polos poñentes 42

4.4.- Grao de consecución de obxectivos 43

4.5.- Suxestións para vindeiras edicións 45

4.5.1.- Realizadas polo alumnado 45

4.5.2.- Realizadas polos docentes 48

4.5.3.- Realizadas por profesionais do ámbito social 49

5. A modo de resume 51

6. Os nosos agradecementos 53

7. Anexos 56

7.1.- A actividade nos medios de comunicación 57

7.2.- A actividade en imaxes 82

7.3.- Os soportes documentais 97

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

IES Antonio Fraguas
Santiago de Compostela

Presentación

Dando un paso mais nas intervencións comunitarias, o IES Antonio Fraguas, o Programa Municipal Socioeducativo e a UTS Fontiñas (pertencentes estes dous últimos dispositivos aos Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Santiago de Compostela), decidimos aunar esforzos para deseñar e implementar o proxecto "**A nosa vida..., en positivo?: vulnerabilidade social en adolescentes e mozos; reflexións técnicas**". Unha experiencia, cun enfoque preventivo, coa que se quere traballar con alumnado do IES Antonio Fraguas (Secundaria e Bacharelato) temas da vida cotiá, relacionados con dificultades que poden atopar no proceso de crecemento persoal. Consideramos que a información é a ferramenta básica para as persoas, que as pode orientar na toma de decisións, e isto é o que se pretende:

... que as rapazas e rapaces saiban que hai organismos públicos que velan pola súa protección.

... que se conmemora no mes de novembro o Día Internacional dos Dereitos do Nen@, que supuxo un pulo á infancia e ao seu benestar.

... que tamén saiban que toda persoa é titular de dereitos, pero tamén de obrigas, e que isto é básico para vivir en familia e para vivir en comunidade.

... que os actos teñen sempre consecuencias, unhas positivas, e outras, non tanto...

... E que os erros tamén se poden reconducir, dependendo sempre da vontade persoal.

Vexamos nas seguintes páxinas o desenvolvemento do proxecto…

I.- O proxecto "A nosa vida..., en positivo?" estaba FUNDAMENTADO...

Dende hai mais de quince anos, as entidades socioeducativas do barrio de Fontiñas, adoptamos unha perspectiva de traballo coordinado, en rede, que non obviou a esfera asistencial (de cobertura de necesidades básicas e de facer efectivos os dereitos constitucionais que asiste a cada cidadán), pero que incide nos ámbitos preventivos e de integración.

No traballo comunitario levado a cabo, tivo especial incidencia a intervención co colectivo infantoxuvenil, polas circunstancias sociais[1] que caracterizaban á zona, e co obxectivo claro de tentar mellorar as situacións familiares e as circunstancias sociais que afectaban a este grupo de idade. Estas liñas de intervención dirixidas a frear o absentismo escolar e a mellorar a convivencia nas familias e no contorno comunitario, foron os piares que sostiñan as nosas "xuntanza de barrio".

Pero, en vinte e dous anos de existencia, as características sociais do barrio experimentaron notables cambios. Segue tendo unha pirámide poboacional nova (aínda que menos), na que o reemprazo xeracional está garantido, pero o colectivo de persoas maiores irrompe con forza no espectro social. As condicións xeográficas do barrio e a configuración urbanística son as que condicionaron e seguen condicionando a realidade social; Fontiñas caracterízase pola súa accesibilidade; aínda que todo é susceptible de melloras, si se pode afirmar que é un dos barrios que reúne elementos e factores para facilitar a vida de calquera persoa que presente limitacións ou dificultades de mobilidade.

Gráfico nº 1: **Distribución da poboación do barrio de Fontiñas pola variable idade**.

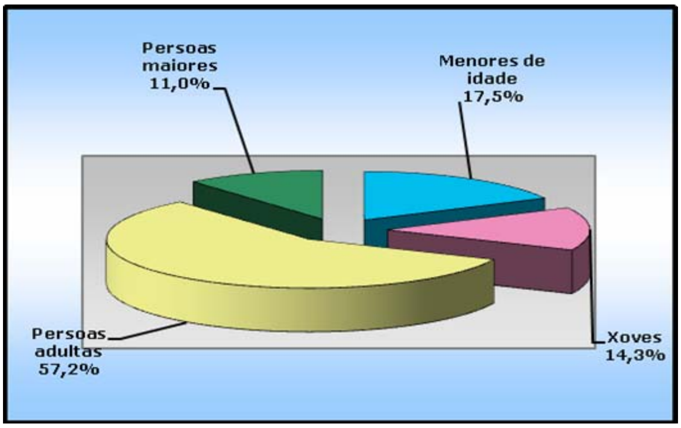

Fonte: Información facilitada polo Padrón Municipal; datos traballados dende a UTS Fontiñas, maio 2012.

Retomando a idea expresada no parágrafo anterior, o reemprazo xeracional está garantido, ao alcanzar o colectivo dos mais novos o 17,5 % da poboación e o dos maiores, o 11 %, existindo unha diferenza entre ambos de mais do 6 %.

Táboa nº 1: **Distribución da poboación por colectivos de idade**.

	Nº	% V
MENORES DE IDADE[2]	1697	17,5%

[1] No ano 2000, estabamos a falar dunha poboación nova, moi nova, que se contrapoñía cun municipio galego que, como a maioría, se viña caracterizando por un avellentamento progresivo. Así, o evidenciaba un 25 % de poboación pertencente ao colectivo infantil e un 1,5 % de poboación maior de 65 anos. Moitas variables sustentaban esta realidade: un barrio aínda novo, con unidades de convivencia nas que os cabezas de familia contaban cunha idade que oscilaba entre os 30 e os 40 anos, familias numerosas (relacionado coa adxudicación de vivendas de promoción pública), etc.

[2] O concepto de menor de idade é un concepto xurídico relativo. Menor de idade é a persoa que non alcanzou a maioría de idade, entendendo esta desde o Dereito como o momento da incorporación das persoas á plenitude

XOVES[3]	1388	14,3%
ADULTOS[4]	5535	57,2%
PERSOAS MAIORES[5]	1064	11,0%
TOTAL	9684	100%

Fonte: Información facilitada polo Padrón Municipal; datos traballados dende a UTS Fontiñas, maio 2012.

A pesar do traballo realizado, non exento de logros, si houbo casos (evidentemente os menos, e en cifras, moi pouco significativos) nos que rapazas e rapaces se "*quedaron no camiño*"; adolescentes que, froito das súas circunstancias, remataron en centros de reeducación ou, incluso, na súa maioría de idade, en centros penitenciarios.

Fontiñas, un barrio aínda novo, pero cunha importante traxectoria vital, esixe ás entidades socioeducativas da zona unha "parada no camiño", na que se puidera reflexionar sobre a realidade social do barrio, cales son as súas necesidades actuais, cales son as súas potencialidades (que tamén as hai) e cales son as liñas de intervención que deben marcar a actuación dos distintos servizos públicos e entidades sociais nos vindeiros anos.

---

da vida xurídica con plena capacidade de obrar nos campos civil-administrativo, político, laboral e penal. Dentro desta vida xurídica nos atopamos cunha dobre dimensión deste concepto, por unha parte a Constitución Española no art. 12 di «Os españois son maiores de idade aos 18 anos». Tamén no Código Civil, o art. 315 di «A maioría de idade comeza aos 18 anos cumpridos». Non é así noutros ámbitos como o penal ou o laboral, onde se establece a maioría de idade aos 16 anos. No documento que se está a elaborar, tomarase o establecido na Carta Magna e no Código Civil.

[3] A clasificación ou definición seguindo criterios puramente temporais ou cronolóxicos mostrase hoxe en día arbitraria e insuficiente, xa que a xuventude é un proceso que engloba aspectos como a madurez física, social e psicolóxica da persoa, a educación, a incorporación ao mercado laboral, a autonomía e a independencia que poden conlevar a formación dun novo núcleo familiar, así como a construción dunha identidade propia que son dificilmente clasificables en apartados cronolóxicos. Ademais el concepto xuventude defire dun país a outro e mesmamente dun contexto socioeconómico a outro. Non obstante, no documento que se está a elaborar vaise seguir, con matices, o establecido pola Organización Mundial da Saúde no ano 2000, considerando como "xuventude plena", o período temporal comprendido entre os 19 e os 29 anos.

[4] Etapa da vida comprendida entre os 30 e os 64 anos de idade.

[5] A terceira idade comeza, socioloxicamente, aos 65 anos de idade; é previsible que o retraso da idade de xubilación vaia introducindo paulatinamente variacións neste concepto. A maior esperanza de vida existente no día de hoxe, fai que xa falemos de "cuarta idade", como as persoas maiores de 80 anos.

Traballar con obxectivos reais é sinónimo de rigor técnico e profesional, de eficacia e de eficiencia. Realízase así o *II Diagnóstico Comunitario*[6] da zona (ano 2012).

Ben, pois tendo presente todo isto, dende o Punto de Atención de Servizos Sociais de Fontiñas e dende o IES Antonio Fraguas, contando coa colaboración das restantes entidades do barrio, preténdese levar a cabo un proxecto formativo, dirixido basicamente a adolescentes, con idades comprendidas entre os 15 e o 17 anos, no que se puidera traballar con eles (dun xeito educativo dinámico e aberto) aspectos inherentes a situacións de vulnerabilidade ou de risco social, conxugados con reflexións técnicas e experiencias vitais.

Este proxecto, cun claro enfoque preventivo, enmarcaríase nas seguintes liñas de intervención:

- **Liña nº 13 do Diagnóstico Comunitario**: Deseño e implementación de proxectos formativos para a xuventude.
- **Liña nº 18 do Diagnóstico Comunitario**: Intervención integral, dende o ámbito escolar e social, con menores para previr situacións de risco social.

E, incluso, viría a reforzar a intervención que se está levando a cabo en materia de absentismo escolar e de mellorar a convivencia no contorno comunitario, minguando a presenza de elementos de risco e de condutas asociais.

Sería un proxecto que se fundamenta tanto en aspectos vinculados á prevención primaria como secundaria.

No primeiro dos casos (prevención primaria) as accións formativas que se leven a cabo teñen como obxecto a prevención da aparición de condutas antisociais en poboación que aínda non presenta esta problemática; serían actividades dirixidas a adolescentes, en xeral, que pretenden asegurar o seu normal desenvolvemento.

No segundo (prevención secundaria), diríxese a adolescentes que amosan algún signo de condutas disruptivas e preténdese minguar factores de risco.

No ámbito educativo, cumpre facer as seguintes consideracións con respecto á posta en marcha desta proposta, pois son moitos os aspectos que unha actividade formativa destas características pode desenvolver.

[6] Pódese visualizar consultar o Diagnóstico Comunitario de Fontiñas na web www.compostelaintegra.org

Fonte: *Trazos de identidade do IES Antonio Fraguas* (Proxecto Educativo, Plan de Convivencia), 2013.

En 1º lugar, e a nivel xeral, todos aqueles elementos relacionados co proxecto educativo do centro (PEC) como son a mellora da convivencia, a apertura ó contexto, a realidade plural e multicultural, etc, integrados nunha forma ampla e flexible de entender a educación en valores. Algúns destes aspectos quedan reflectidos na figura seguinte.

Fonte: Departamento de Orientación IES Antonio Fraguas, ANO 2013.

Ademais, dende o Departamento de Orientación, catalizador e dinamizador de moitas das propostas de tipo colaborativo no centro, e de traballo en rede no barrio, séguese un modelo de intervención sociopsicopedagóxico que ten a prevención mediante programas, como una liña habitual de actuación nos diferentes ámbitos que abrangue.

É por isto que tanto no Proxecto Educativo, como no Plan de Acción Titorial e no Plan de Convivencia cobran sentido as sinerxías que se establecen cando falamos de cuestións como: a educación do alumnado como persoas e como futuros cidadáns e a formación e a información cara afrontar situacións de vulnerabilidade. Sen esquecer as reflexións técnicas e morais que aos profesionais poden suscitarnos.

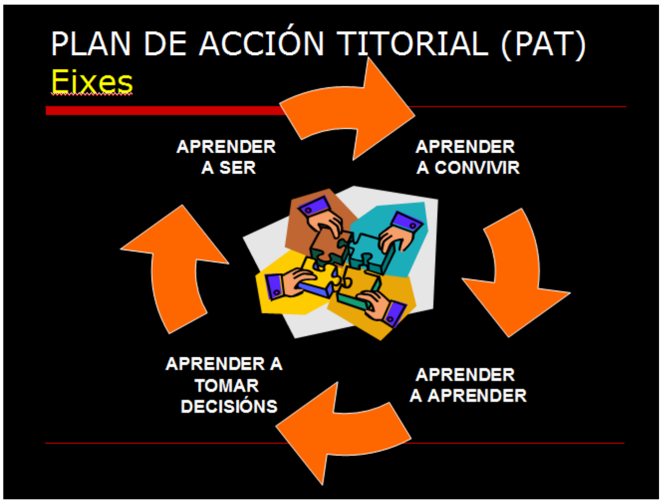

Fonte: Departamento de Orientación IES Antonio Fraguas, ANO 2013

En 2º lugar, e a un nivel de concreción máis específico, podemos falar non só da integración curricular nas tarefas da acción titorial senón tamén nas áreas curriculares, especialmente nas materias do Departamento de Filosofía, tales como Educación Ético-Cívica de 4º de ESO, Filosofía e Cidadanía de 1º de Bacharelato e Filosofía do Dereito de 2º Bacharelato.

Ditas materias permiten integrar esta proposta para que os obxectivos educativos e contidos a desenvolver podan ser abordados non só a nivel máis teórico nas aulas senón tamén a nivel práctico, mediante os talleres e a mesa redonda previstos, contando coa presenza de profesionais e testemuñas dun valor incuestionable.

II.- E co proxecto pretendíase acadar os seguintes obxectivos...

II.1.- **Dirixidos aos adolescentes**:

- Coñecer os dereitos e obrigas que asiste a todo menor.
- Aprender a exercitar os dereitos de forma responsable, respectando sempre o que está "ao teu carón".
- Poñer de manifesto as consecuencias, dende un punto de vista legal, de determinadas condutas.
- Coñecer as institucións que velan polos dereitos do menor e pola súa protección.
- Fomentar a participación dos adolescentes na vida comunitaria.
- Desenvolver conciencias críticas sobre o seu modo de actuar e proceder.
- Desenvolver contidos curriculares (propios de certas materias educativas) cunha metodoloxía innovadora e participativa.
- Desenvolver nos adolescentes a reflexión e actitude crítica

II.2.- **Dirixidas a persoal técnico do ámbito socioeducativo**:

- Analizar, definir e clarificar as normas de actuación co colectivo infanto-xuvenil.
- Incrementar o coñecemento sobre os recursos existentes relacionados coas situacións de vulnerabilidade social que afectan aos menores.
- Fortalecer as pontes entre a institución escolar e a comunidade .
- Seguir a consolidar o traballo en rede.

Fonte: UTS Fontiñas – Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela, 2013.

III.- O desenvolvemento do proxecto...

III.1.- O INICIO.

A idea inicial de deseñar e levar a cabo o presente proxecto partiu da orientadora do IES Antonio Fraguas, que tiña previsto implementar no presente curso académico obradoiros con alumnado da ESO e de Bacharelato onde se trataran temas relacionados coa responsabilidade penal do menor e exemplos prácticos da consecuencia da cronificación de condutas disociales; por tal motivo, estaba previsto o contacto coa asociación Arela (para o primeiro dos casos) e co Equipo Permanente de Educación de Adultos do centro penitenciario de Teixeiro.

Tendo coñecemento desta iniciativa, dende a UTS Fontiñas (pertencente aos Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Santiago de Compostela), considerouse que se podía aproveitar a ocasión para realizar un proxecto mais global, cun enfoque comunitario, de acordo as potencialidades do barrio e das súas institucións, recollidas no DAFO do Diagnóstico Comunitario do Barrio de Fontiñas. Pretendíase completar o proxecto informando aos menores dos recursos públicos existentes para garantir a súa protección e tamén, cunha explicación legal pormenorizada, dos seus dereitos e das súas obrigas. Estábase abrindo a posibilidade de que interviñeran o Equipo Técnico de Menores de A Coruña e o Xulgado de Primeira Instancia nº 6 de Santiago de Compostela.

Unha vez mais, o IES e a UTS atopan un punto de encontro, redefinindo ambos a proposta inicial deseñada.

III.2.- A FASE PRE.

III.2.1.- Unha breve preparación nas clases.

Dado que o proxecto establecíase como unha proposta conectada cos contidos curriculares das materias que desenvolve o Departamento de Filosofía, fíxose precisa a preparación da actividade de forma tal que, xa nas clases previas, xurdiran cuestións sobre os aspectos que suscitaban interese no alumnado: dúbidas, inquedanzas, curiosidades... que se foron materializando nunha batería de preguntas, guiada e asesorada polo profesor Rafael Varela (Ver anexo)

III.2.2.- A organización.

Para concretar esta idea procedeuse a unha distribución de “papeis”; así, dende o Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas se contactou (mediante chamadas, correos electrónicos...) con Arela e co Centro Penitenciario de Teixeiro para plantexar a

posibilidade de participación, concretar datas e contidos; dende a UTS Fontiñas, contactamos co Equipo Técnico de Menores de A Coruña e co Xulgado de Primeira Instancia nº 6 de Santiago de Compostela coa mesma finalidade.

O que nun principio parecía ser a celebración dun acto (mesa redonda), se redefiniu do seguinte xeito:

1) **Obradoiros**[7] co alumnado do IES Antonio Fraguas, levados a cabo por:
   a) Equipo Técnico de Menores de A Coruña: no que se explicaran os conceptos claves vinculados á protección dos menores, os recursos públicos existentes, os programas, etc.
   b) Asociación Arela (Area de Conflito Social, Programa KTORCE 18), na que se explicaran os conceptos vinculados á Lei de responsabilidade Penal do Menor
   c) O Programa de Ensinanza Permanente de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro, coa finalidade de que os menores coñeceran, de primeira man, a traxectoria vital dunha persoa, con condutas disociais e delictivas, así como as consecuencias dos seus actos e a firme decisión de reconducir a súa vida de xeito positivo.
   d) Cos dous primeiros obradoiros, pretendíase incidir en aspectos basicamente preventivos: coñecer para non facer, saber para poder previr, informarse para poder dirixir a nosa vida. Co último obradoiro, dáse un paso mais alá: crer na reinserción social, crer que todos os nosos actos teñen sempre consecuencias, unhas positivas e outras non tanto...; que o negativo pode, nalgunha medida, reconducirse, e poder así voltar á comunidade cunha plantexamento vital distinto. Pero tamén aprender das experiencias dos demais, dos seus erros, etc., para previr os nosos.

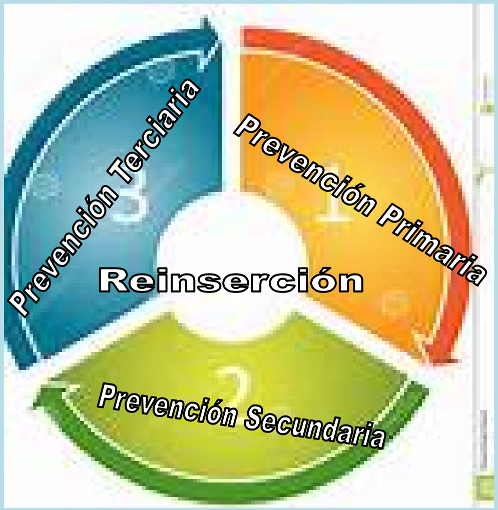

Fonte: UTS Fontiñas – Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela.

[7] Textos lexislativos que se tratan dun xeito didáctico:
- Lei Orgánica 1/1996, de 15 de xaneiro, de protección xurídica do menor. BOE do 17 de xaneiro de 1996.
- Lei Orgánica 5/2000, de 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores. BOE nº 209, de 30 de agosto de 2004.
- Real Decreto 1774/2004, de 30 de xullo, polo que se aproba o Regulamento da Lei Orgánica 5/2000, de 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores. BOE nº 209, de 30 de agosto de 2004.

2) **Mesa redonda**, como acto de clausura, na que participaran:
   a) As tres entidades mencionadas anteriormente, para concluír temas pendentes e non tratados suficientemente nos obradoiros, dúbidas que puidesen xurdir, etc.
   b) Incorporar unha nova visión técnica, coas aportacións realizadas dende instancias xudiciais.
   c) Mesa redonda moderada pola Concelleira da Area de Servizos Sociais do Concello de Santiago de Compostela.

3) Si ben dende a UTS Fontiñas se contactou co Xulgado de Primeira Instancia nº 6 de Santiago de Compostela (seguindo xa outras experiencias de traballo conxunto dende o eido comunitario), dende este organismo se considerou procedente que o profesional que interviñese, tivese xa un coñecemento e unha experiencia específica nesta materia; de aí, que o propio xuíz realizara as actuacións oportunas ata acadar que o Fiscal de Menores de Pontevedra participase na implementación deste acto. Para concretar isto, a Concelleira de Servizos Sociais cursou a debida invitación, que foi aceptada.

Tódolos poñentes participaron dun xeito "altruísta e solidario", aos que hai que agradecer profundamente, desde estas liñas, a súa solidariedade e a súa implicación coas iniciativas comunitarias. Tan só houbo que facer fronte a estes gastos:

- Pago relacionado coa implementación do obradoiro levado a cabo por Arela: 50 €, abonado polo Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas.
- Pago do xantar aos docentes e alumno de Ensinanza Permanente do Centro Penitenciario de Teixeiro: 45 €, abonado polo IES Antonio Fraguas.
- Pago do traslado dos docentes e do alumno de Ensinanza Permanente do Centro Penitenciario de Teixeiro: 120 €, abonado dende o Programa de Prevención da UMAD da Concellería de Servizos Sociais do Concello de Santiago de Compostela.
- Impresión de carteis divulgativos (10 carteis): 6 €, abonados de xeito particular pola orientadora do IES Antonio Fraguas.
- Impresión de carteis e de tarxetas divulgativas (50 tarxetas e 6 carteis): 12 €, abonados de xeito particular polas traballadoras sociais da UTS Fontiñas e pola educadora social do programa municipal socioeducativo.

A cada un dos poñentes se lle entregou un "pequeno obsequio", que non pretendía ser outra cousa mais que unha mostra de agradecemento; o obsequio consistía nunha lámina aportada polo Departamento de Protocolo do Concello de Santiago de Compostela e por unha pequena bandexa realizada por alumnado do colexio López Navalón (que tamén contribuíron gratuitamente co proxecto).

III.2.3.- A difusión do proxecto.

Se ben os destinatarios do proxecto eran fundamentalmente menores escolarizados en 4º da ESO e en Bacharelato do IES Antonio Fraguas, abriuse a posibilidade de que outras persoas interesadas no mesmo, acudiran ao acto final: mesa redonda. Con este obxectivo se acordou realizar a difusión do seguinte xeito:

1) Rolda de prensa de presentación do proxecto no Concello de Santiago de Compostela celebrada o 23 de outubro de 2013. Participan na mesma:
    a) María Castelao Torres, Concelleira da Area de Servizos Sociais.
    b) Dolores Sanz Lobo, orientadora do IES Antonio Fraguas.
    c) Rafael Varela, xefe do Departamento de Filosofía do IES Antonio Fraguas.
    d) Mila Budiño, directora do Centro de Día Arela.

2) Difusión a través de tódolos integrantes das xuntanzas de barrio de Fontiñas, co obxecto de dalo a coñecer á poboación usuaria destas entidades ás que lle puidera ser de interese.

3) Difusión a través das redes telemáticas, tanto a do IES Antonio Fraguas (www.edu.xunta.es/centros/iesantoniofraguas/), a do grupo de investigación da Universidade de Santiago de Compostela (www.stellae.es), á do Concello de Santiago de Compostela (www.santiagodecompostela.org) como á que engloba redes comunitarias na que se atopa a de Fontiñas (www.compostelaintegra.org).

4) Difundiuse a maiores a actividade entre os integrantes das demais redes comunitarias da cidade, centros educativos e Escolas Universitarias de Educación e de Traballo Social.

5) Difusión nas redes sociais dalgunhas destas entidades, como por exemplo AGARESO (https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10151757304087036&set=a.136225992035.111756.134245902035&type=1&theater)

6) Considerouse procedente a elaboración dun cartel divulgativo do acto, cuxa elaboración correu a cargo da orientadora do IES Antonio Fraguas.

III.3.- A FASE DURANTE

A implementación deste proxecto concretouse en dúas fases, claramente diferenciadas:

		TIPOLOXÍA	DATA	ALUMNADO PARTICIPANTE
FASE 1	OBRADOIROS	*Obradoiro 1*: implementado polo Programa KTORCE 18 de Arela. Obxecto: explicación pormenorizada da Lei de responsabilidade penal do menos	29 de outubro de 2013, no IES Antonio Fraguas	Alumnado de tódolos 4º da ESO (**107 alumn@s**).
		Obradoiro 2: implementado polo Equipo Técnico de Menores de A Coruña. Obxecto: dar a coñecer os recursos existentes para a protección do menor	5 de novembro de 2013, no IES Antonio Fraguas	Dous grupos de 4º da ESO e un grupo de 1º de Bacharelato (**82 alumn@s**)
		Obradoiro 3: implementado polo Programa de Educación Permanente de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro.	19 de novembro de 2013, no IES Antonio Fraguas	Tres grupos de 4º da ESO e un grupo de 2º de Bacharelato (**107 alumn@s**)
FASE 2	MESA REDONDA	**PONENTES**	**DATA**	**PARTICIPANTES**
		Centro de Educación Permanente de Adultos da Consellería de Educación destinados no centro penitenciario de Teixeiro	19 de novembro de 2013, de 16,30 a 18,30 horas. Lugar: Centro Sociocultural das Fontiñas.	*Alumn@s*: un grupo de 4º ESO, un grupo de 1º Bacharelato e dous grupos de 2º Bacharelato (**110 alumn@s**). ***50 asistentes máis***: docentes IES Antonio Fraguas, doutros centros educativos, traballadoras sociais da UTS Porta do Camiño, Programa de Prevención da UMAD, Centro de Día Arela, Xulgado de Primeira Instancia nº 6 de Santiago, Centro de Saúde de Fontiñas, centro penitenciario de Teixeiro, Fundación Secretariado Xitano, Equipo Técnico de Menores de A Coruña e Centro autonómico de formación e innovación educativa (CAFI).
		Don Santiago Porta Doval; psicólogo do Equipo Técnico de Menores de A Coruña.		
		Don Pablo Varela Castejón; Fiscal de Menores de Pontevedra.		
		Dona Ana Pérez Figueroa, coordinadora da Area de Conflito Social de Arela.		

Fonte: Datos extraídos do cómputo de alumnado e profesionais participantes. Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas, Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (estes dous últimos dispositivos pertencentes aos Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

IV.- A avaliación dos resultados

IV.1.- COMO SE FIXO A AVALIACIÓN?

Unha vez mais, en consonancia coa outros proxectos comunitarios xa realizados, se considera de especial relevancia a realización dunha avaliación participativa, que é sinónimo de risco e é básica para plantexar, no futuro, outras accións que sexan de interese para a comunidade. A metodoloxía para a realización de avaliación foi basicamente a seguinte:

a) Realizouse unha avaliación inicial do contexto xeográfico e social no que se desenvolve o proxecto. É contextualizado na realidade social e territorial do barrio de Fontiñas; realízase así unha descrición da súa realidade social, en canto a número de habitantes, estruturación por colectivos de idade, movementos poboacionais, condicións de vivenda, diversidade cultural e socioeconómica dos seus habitantes e as principais problemáticas sociais que imperan na zona.

   Vincúlase o proxecto co II Diagnóstico Social[8], elaborado no ano 2012 cun enfoque comunitario, tendo en conta a mencionada realidade social e o aproveitamento da potencialidade e da oportunidade[9] derivada dunha intervención comunitaria consolidada e estable no tempo. Así, é relacionado con dúas liñas de intervención que se consideran básicas na zona:

   - Liña 13: deseño e implementación de proxectos formativos para a xuventude.
   - Liña 18: Intervención integral, dende o ámbito escolar e social, con menores para previr situacións de risco social.
   - E, incluso, ven a reforzar aspectos para mellorar a convivencia, non só no ámbito escolar, senón tamén no contexto comunitario, minguando a presenza de elementos de risco e de condutas asociais.

b) Prográmase igualmente a realización da avaliación pormenorizada da implementación do proxecto, describindo as fases do seu desenvolvemento:

   - A fase “inicio”: de quen partiu a iniciativa (IES Antonio Fraguas), a redefinición da mesma (coas aportacións da UTS Fontiñas), xuntanzas de organización, etc.

---

[8] Mais información na web www.compostelaintegra.org

[9] GONZALEZ SANTIAGO, Eva María e VIQUEIRA PÉREZ, María Jesús. II Diagnóstico Comunitario do Barrio de Fontiñas (ano 2012). Documento que consta no apartado de “Documentación da rede do Barrio de Fontiñas” dentro da web www.compostelaintegra.org . Ver páx. 97: DAFO das entidades comunitarias.

- A "fase PRE-": concretar e darlle forma á idea, a difusión, a distribución de roles, os contactos cos poñentes, etc.
- A fase "durante": a implementación dos obradoiros, a celebración da mesa redonda, a distribución dos gastos, etc.

E podemos constatar como o proxecto incide en distintos ámbitos:

- Na prevención, tanto na de índole primario (evitar a aparición de condutas asociais) como na secundaria (minguar elementos que afectan a colectivos de risco).
- Trabállase dende a propia realidade, con experiencias vitais "duras", con exemplos para afrontalas, e que supoñen un estímulo para crer na reinserción social.
- Enmárcanse os temas traballados co momento temporal no que se vive: a conmemoración do Día Internacional dos Dereitos da Infancia, que supuxo un pulo ao benestar dos menores.
- E unha vez mais, aproveitase o proxecto pra convertelo nunha "xornada de convivencia comunitaria, cun enfoque interxeneracional".

c) E tamén se realiza unha avaliación de resultados, dende distintas ópticas:

- **Cuantitativa**, a través do cálculo e interpretación dos indicadores formulados previamente, e que fan referencia a:

AVALIACIÓN CUANTITATIVA	ASPECTO A AVALIAR	INDICADORES
	Organización e implementación	Nº de profesionais encargados da elaboración e organización do Proxecto
		Nº de profesionais que difunde o Proxecto
		Nº de profesionais que participan nos obradoiros
		Nº de profesionais que participan na Mesa Redonda
	Impacto e participación	Nº de alumnado que participan nos obradoiros / nº de alumnado previsto
		Nº de alumnado que participan na mesa redonda / nº de alumnado previsto
		Nº de profesionais asistentes do eido educativo
		Nº de profesionais asistentes do eido social

- **Cualitativa**, a través da análise dos cuestionarios que se lle pasa a unha mostra do alumnado participante e do profesorado implicado, e que fan referencia a:

	ASPECTO A AVALIAR	INDICADORES
AVALIACIÓN CUALITATIVA	Valoración do alumnado e do profesorado, a través de enquisas:	Grao de utilidade da información recibida
		Valoración dos profesionais que levaron a cabo os obradoiros
		Propostas de mellora e suxestións
		¿Gustou a actividade?
		Interese dos contidos
		Clima creado cos poñentes.
		Utilidade da actividade.

E déixase incluso unha valoración cualitativa de máximos e mínimos: que gustou máis?, que gustou menos?; incluído un apartado de suxestións que é imprescindible para o deseño e a implementación de novas iniciativas comunitarias.

A avaliación é concebida neste proxecto como unha ferramenta que evidencia os obstáculos que apareceron no camiño, pero tamén as potencialidades que xurdiron, polo que debe permitir a construción de novos escenarios, que probablemente se van materializar en futuros proxectos de intervención conxunta e mostrándose como unha avaliación non é o final dun proceso, senón un punto e seguido nas iniciativas comunitarias, que incluso as reforza e potencia.

É obrigado dar a coñecer á comunidade os resultados da implementación do proxecto, polo que o informe final de avaliación será incorporado, ao igual que xa estaba o proxecto, no apartado de documentación da web www.compostelaintegra.org

IV.2.- AVALIACIÓN CUANTITATIVA.

	ASPECTOS A AVALIAR	INDICADORES	Nº	OBSERVACIÓNS
AVALIACIÓN CUANTITATIVA	Organización e implementación	Nº de profesionais encargados da elaboración e organización do Proxecto	4	* Orientadora do IES Antonio Fraguas * Traballadoras sociais da UTS Fontiñas. * Educadora social do Programa municipal Socioeducativo
		Nº de profesionais colaboradores	5	* Director do IES Antonio Fraguas. * Vicedirector do IES Antonio Fraguas. * 2 docentes do Departamento de Filosofía do IES Antonio Fraguas. * Xuiz do Xulgado de Primeira Instancia nº 6 de Santiago.
		Nº de profesionais que difunde o Proxecto	5	* Orientadora do IES Antonio Fraguas * Traballadoras sociais da UTS Fontiñas. * Educadora social do Programa municipal Socioeducativo. * Coordinadora do Centro de Día Arela.
		Nº de profesionais que participan nos obradoiros	8	* Asociación Arela: 1 * Equipo Menores: 4 * Teixeiro: 3
		Nº de profesionais que participan na Mesa Redonda	5	* Concelleira Servizos Sociais. * Alumno Ensinanza Permanente Adultos de Teixeiro. * Equipo Técnico de Menores. * Fiscalía de Menores de Pontevedra. * Arela.
	Impacto e participación	Nº de alumnado que participan nos obradoiros / nº de alumnado previsto	*Obradoiro 1*: Arela: 107/107= 100 % *Obradoiro 2*: Menores: 82/53= 154,7 % *Obradoiro 3*: Teixeiro: 107/80= 133,7%	
		Nº de alumnado que participan na mesa redonda / nº de alumnado previsto	110/110= 100 %	
		Nº de profesionais asistentes á mesa redonda do eido educativo	12/9= 133 %	
		Nº de profesionais asistentes á mesa redonda do eido social[10]	20/27= 74,07 %	

Fonte: Datos extraídos do cómputo de alumnado e profesionais participantes. Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas, Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (estes dous últimos dispositivos pertencentes aos Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

---

[10] Asistencia de: Concelleira da Area de Servizos Sociais, traballadoras sociais da UTS Fontiñas, traballadoras sociais da UTS Porta do Camiño, educadora social do programa municipal socioeducativo, técnico de prevención da UMAD, administrativo da UMAD, coordinadora e educadora do Centro de Día Arela, traballadora social do Centro de Saúde de Fontiñas, coordinadora da Fundación Secretariado Xitano, educadora social do Programa de atención a familias Abeiro, psicólogos e traballadoras sociais do Equipo Técnico de Menores de A Coruña (Equipo Sur) e Xuíz de Primeira Instancia nº 6 de Santiago de Compostela.

Da táboa anterior cómpre destacar a participación activa do ámbito educativo, tanto do seu alumnado como dos docentes, incluso superior ao previsto (algo acaecido nos obradoiros impartidos polo Equipo Técnico de Menores de A Coruña e polo Centro Penitenciario de Teixeiro, así como do profesorado).

IV.3.- AVALIACIÓN CUALITATIVA.

A avaliación cualitativa realízase sobre unha mostra dos participantes, tanto nos obradoiros como na mesa redonda, e tendo en conta a poboación diana destinataria do proxecto (alumnado de Secundaria e de Bacharelato do IES Antonio Fraguas) como a profesionais participantes na mesma.

A experiencia foi ben acollida por tódolos asistentes á mesma. Sinalar a implicación dos docentes, que acudiron gratuitamente a impartir obradoiros e/ou ponencias na mesa redonda.

IV.3.1.- Análise dos obradoiros en 4º da ESO.

En xeral, as puntuacións obtidas en tódolos obradoiros foron elevadas; en todos eles, mais do 65 % teñen as puntuacións máximas de 4/5.

Si se fai unha media por entidade encargada da impartición dos obradoiros, é evidente o máximo interese para o alumnado sobre a experiencia vital narrada por un dos alumnos de Ensinanza Permanente de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro e polos seus docentes; si ben, é moi seguida polas outras dúas (con puntuacións ao redor de 4 sobre unha escala de 5).

Ítem analizado: "En xeral, gustoume".

PUNTUACIÓN	**ARELA**		**MENORES**		**TEIXEIRO**	
	Nº	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**
1	1	4%	1	4%	0	0%
2	1	4%	1	4%	0	0%
3	4	17%	6	25%	4	29%
4	11	46%	6	25%	3	21%
5	7	29%	10	42%	7	50%
TOTAL CUESTIONARIOS	24		24		14	
Puntuación media	**3,87**		**3,96**		**4,21**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Interese dos contidos".

PUNTUACIÓN	**ARELA**		**MENORES**		**TEIXEIRO**	
	Nº	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**
1	1	4%	0	0%	0	0%
2	1	4%	0	0%	0	0%
3	6	25%	6	25%	3	21%
4	9	38%	9	38%	2	14%
5	7	29%	9	38%	9	64%
TOTAL CUESTIONARIOS	24		24		14	
Puntuación media	**3,83**		**4,12**		**4,43**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Item analizado: "Clima creado".

PUNTUACIÓN	**ARELA**		**MENORES**		**TEIXEIRO**	
	Nº	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**
1	0	0%	1	4%	0	0%
2	1	4%	0	0%	0	0%
3	5	21%	4	17%	0	0%
4	9	38%	12	50%	4	29%
5	9	38%	7	29%	10	71%
TOTAL CUESTIONARIOS	24		24		14	
Puntuación media	**4,08**		**4**		**4,71**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Item analizado: "Utilidade dos contidos traballados nos obradoiros".

PUNTUACIÓN	**ARELA**		**MENORES**		**TEIXEIRO**	
	Nº	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**
1	2	8%	1	4%	0	0%
2	0	0%	1	4%	0	0%
3	4	17%	6	25%	3	21%
4	7	29%	6	25%	5	36%
5	11	46%	10	42%	6	43%
TOTAL CUESTIONARIOS	24		24		14	
Puntuación media	**4,04**		**3,96**		**4,21**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

IV.3.2.- Análise da mesa redonda en 4º da ESO.

Na mesa redonda séguese a tónica anterior: o interese máximo pola experiencia vital de Teixeiro (media, en tódolos ítems analizados, superior a 4,5); si ben, tódalas entidades[11] amosan puntuacións medias superiores a 3 (sobre unha escala de 5).

O proxecto foi acollido positivamente tanto polo alumnado como por profesionais (do ámbito educativo e social).

Ítem analizado: "En xeral, gustoume".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**
1	1	4%	0	0%	0	0%	3	12%
2	2	8%	2	8%	0	0%	3	12%
3	6	24%	7	28%	2	8%	11	44%
4	11	44%	14	56%	2	8%	5	20%
5	5	20%	2	8%	21	84%	3	12%
TOTAL CUESTIONARIOS	25		25		25		25	
Puntuación media	**3,68**		**3,64**		**4,76**		**3,08**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Interese dos contidos".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**
1	2	8%	0	0%	0	0%	3	12%
2	0	0%	3	12%	0	0%	3	12%
3	4	16%	7	28%	1	4%	6	24%
4	10	40%	9	36%	4	16%	6	24%
5	9	36%	6	24%	20	80%	7	28%
TOTAL CUESTIONARIOS	25		25		25		25	
Puntuación media	**3,96**		**3,72**		**4,76**		**3,44**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

[11] Agás o clima creado pola Fiscalía, na que os adolescentes, lle outorgan unha puntuación media de 2,96; puntuación inferior á proporcionada por alumnado de Bacharelato, docentes e outros profesionais do ámbito social. O grao de madureza do alumnado de Bacharelato para afrontar os retos dos discursos máis técnicos podería estar tamén na orixe destas valoracións.

Ítem analizado: "Clima creado".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0%	0	0%	0	0%	5	20%
2	3	12%	2	8%	0	0%	6	24%
3	4	16%	4	16%	3	12%	4	16%
4	5	20%	13	52%	2	8%	5	20%
5	13	52%	6	24%	20	80%	5	20%
TOTAL CUESTIONARIOS	25		25		25		25	
Puntuación media	**4,12**		**3,92**		**4,68**		**2,96**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Utilidade de contidos traballados na mesa redonda".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	2	8%	1	4%	0	0%	4	16%
2	0	0%	4	16%	0	0%	3	12%
3	5	20%	4	16%	1	4%	4	16%
4	9	36%	9	36%	3	12%	7	28%
5	9	36%	7	28%	21	84%	7	28%
TOTAL CUESTIONARIOS	25		25		25		25	
Puntuación media	**3,92**		**3,68**		**4,8**		**3,4**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

IV.3.3.- Análise dos obradoiros en 1º e 2º de Bacharelato.

Repítese o xa analizado en Secundaria; para o alumnado de Bacharelato, a experiencia vital exposta por un alumno de Ensinanza Permanente de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro acada unha puntuación moi elevada, superior, en tódolos ítems, a 4,5 (sobre unha escala de 5). As outras dúas entidades presentan puntuacións medias superiores a 3. Non obstante, aquí hai unha pequena diferenza; se ben en Secundaria, o interese polo exposto polas entidades, por preferencia, se ordenaba en Teixeiro / Arela / Menores, en Bacharelato, Teixeiro / Menores / Arela.

As condutas delictivas en poboación adulta e as consecuencias que disto se derivan é preferente para o alumnado, pero tamén, pola contra, os contidos derivados da protección de menores e dos recursos existentes para garantir a mesma.

Ítem analizado: "En xeral, gustoume".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0%	0	0%	0	0%
2	2	40%	1	4%	0	0%
3	0	0%	12	48%	0	0%
4	2	40%	7	28%	10	36%
5	1	20%	5	20%	18	64%
TOTAL CUESTIONARIOS	5		25		28	
Puntuación media	**3,4**		**3,58**		**4,64**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Interese dos contidos".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0%	0	0%	0	0%
2	2	40%	1	4%	0	0%
3	0	0%	2	8%	1	4%
4	2	40%	9	36%	9	32%
5	1	20%	13	52%	18	64%
TOTAL CUESTIONARIOS	5		25		28	
Puntuación media	**3,4**		**4,36**		**4,6**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Clima creado".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0%	0	0%	0	0%
2	1	20%	3	12%	0	0%
3	0	0%	5	20%	1	4%
4	1	20%	10	40%	7	25%
5	3	60%	7	28%	20	71%
TOTAL CUESTIONARIOS	5		25		28	
Puntuación media	**4,2**		**3,84**		**4,68**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: “Utilidade dos contidos traballados nos obradoiros”.

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0%	0	0%	0	0%
2	1	20%	0	0%	0	0%
3	1	20%	4	16%	4	14%
4	1	20%	11	44%	5	18%
5	2	40%	10	40%	19	68%
TOTAL CUESTIONARIOS	5		25		28	
Puntuación media	**3,8**		**4,24**		**4,21**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

IV.3.4.- Análise da mesa redonda en 1º e 2º de Bacharelato.

O tema dos dereitos dos menores, pero tamén das súas obrigas e das consecuencias dos seus actos, son contidos que deben ser estudados con atención, dende distintas ópticas (social e legal); temas traballados nos diferentes obradoiros e reforzados na mesa redonda, onde se incorpora a maiores a visión legal aportada dende a Fiscalía de Menores de Pontevedra.

É importante que os propios menores coñezan cales son os diferentes textos lexislativos establecidos para a súa protección, cales son as institucións ás que poden dirixirse para defender estes dereitos e para garantir a súa protección, cales son os organismos encargados de sancionar, cales son precisamente esas sancións e cales son os feitos que poden vulnerar os dereitos do colectivo infanto-xuvenil.

O proxecto foi valorado como positivo polo alumnado e, incluso, resaltándoo como a iniciativa mais interesante que tivo lugar ao longo da súa escolarización no IES. Tódalas institucións acadan puntuacións superiores ao 3,5 (sobre una escala de 5), sendo prioritaria a experiencia vital exposta dende o Centro Penitenciario Teixeiro. A protección dos menores, seguidos polos aspectos legais explicados polo miúdo dende a Fiscalía e dende a asociación Arela, son a orde que lle marcan en canto ás súas preferencias.

Ítem analizado: “En xeral, gustoume”.

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0%	0	0%	0	0%	2	6%
2	3	10%	2	6%	1	3%	3	10%
3	13	42%	7	23%	0	0%	3	10%
4	11	35%	14	45%	5	16%	15	48%
5	4	13%	8	26%	25	81%	8	26%
TOTAL CUESTIONARIOS	31		31		31		31	
Puntuación media	**3,52**		**3,9**		**4,74**		**3,29**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: “Interese dos contidos”.

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	2	6%	0	0%	1	3%	1	3%
2	2	6%	1	3%	0	0%	4	13%
3	10	32%	5	16%	0	0%	3	10%
4	11	35%	14	45%	4	13%	11	35%
5	6	19%	11	35%	26	84%	12	39%
TOTAL CUESTIONARIOS	31		31		31		31	
Puntuación media	**3,55**		**4,13**		**4,74**		**3,93**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: “Clima creado”.

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	2	6%	0	0%	1	3%	3	10%
2	2	6%	0	0%	0	0%	2	6%
3	9	29%	7	23%	1	3%	7	23%
4	9	29%	7	23%	3	10%	6	19%
5	9	29%	17	55%	26	84%	13	42%
TOTAL CUESTIONARIOS	31		31		31		31	
Puntuación media	3,68		4,32		4,71		3,77	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: “Utilidade de contidos traballados na mesa redonda”.

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**	**Nº**	**%**
1	3	10%	1	3%	1	3%	2	6%
2	1	3%	1	3%	0	0%	2	6%
3	10	32%	4	13%	1	3%	2	6%
4	11	35%	9	29%	4	13%	10	32%
5	6	19%	16	52%	25	81%	15	48%
TOTAL CUESTIONARIOS	31		31		31		31	
Puntuación media	3,52		4,23		4,68		4,1	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Gráfico nº 2: **Análise comparativo do item “interese de contidos traballado en mesa redonda” en Secundaria e Bacharelato**.

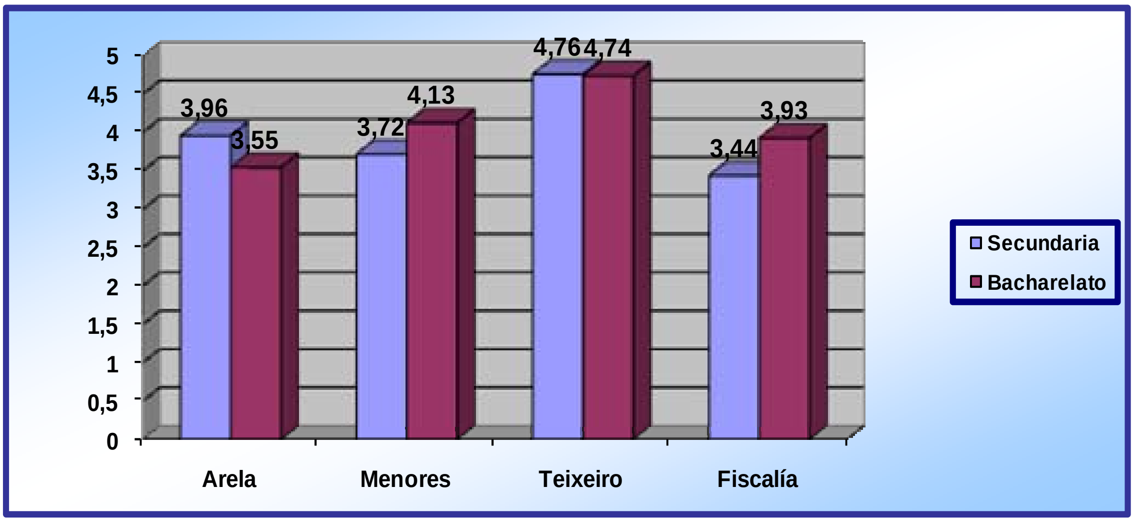

Fonte: Datos cuestionarios pasados pola orientadora do IES Antonio Fraguas; análise realizado dende os Servizos Sociais Comunitarios (UTS Fontiñas + Programa municipal socioeducativo); ano 2013.

Gráfico nº 3: **Análise comp. item "utilidade de contidos traballado - mesa redonda" (Secundaria e Bacharelato)**.

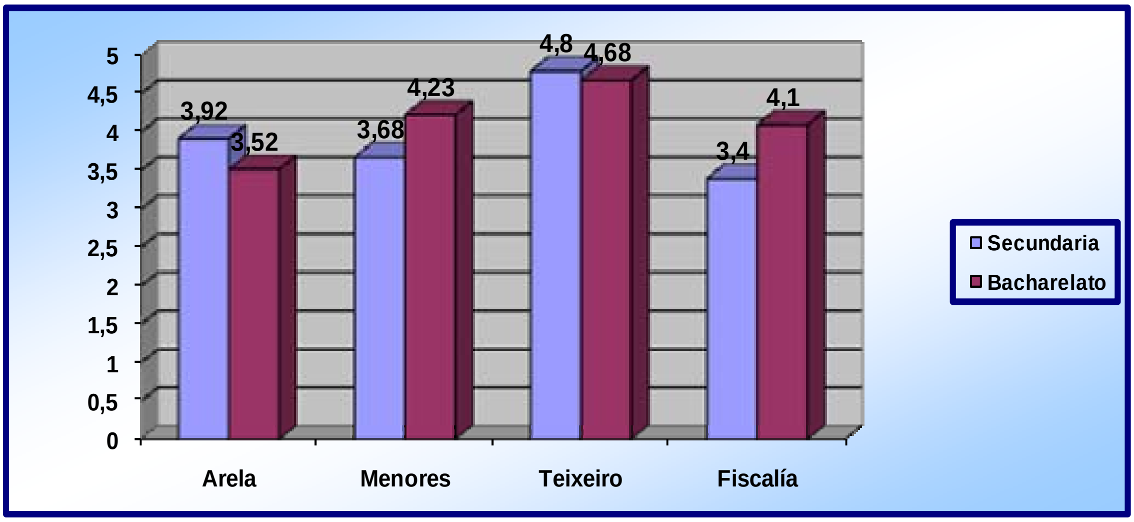

Fonte: Datos cuestionarios pasados pola orientadora do IES Antonio Fraguas; análise realizado dende os Servizos Sociais Comunitarios (UTS Fontiñas + Programa municipal socioeducativo); ano 2013.

Dos catro ítems analizados[12], considérase de especial importancia a análise de dous deles: o interese xerado ao redor do proxecto (básico para futuras edicións) e a utilidade dos seus contidos para a vida diaria dos adolescentes, considerando que a información é a ferramenta básica para a toma de decisións adecuada, exenta de disfuncionalidades e que favoreza a convivencia positiva, tanto no eido intrafamiliar, co grupo de iguais e no contorno comunitario.

No apartado "interese do proxecto" hai lixeiras diferenzas entre 4º de ESO e 1º e 2º de Bacharelato. A valoración derivada da análise da experiencia vital de Teixeiro é practicamente similar, pero difire no caso do Equipo Técnico de Menores de A Coruña e da Fiscalía de Menores de Pontevedra (mais valorados dende Bacharelato, podendo estar relacionado cunha maior comprensión do alumnado dos contidos traballados e da linguaxe empregada polos poñentes) e en Arela (máis valorada en Secundaria, podendo estar influído pola metodoloxía didáctica e a boa capacidade comunicativa da responsable desta entidade).

No apartado "utilidade da información transmitida" volta a suceder o mesmo. O alumnado de Bacharelato inclínase pola experiencia do alumno de Ensinanza Permanente

[12] Ítems analizados: gustou o proxecto?, interese do mesmo, utilidade dos contidos estudados e clima creado polos poñentes.

de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro (como unha realidade social que existe, que hai que entender e da que hai que aprender) unido aos aspectos mais teóricos impartidos polo Equipo Técnico de Menores e pola Fiscalía, coñecendo mais exhaustivamente os seus dereitos e as súas obrigas, así como os organismos e recursos que existen para garantir os mesmos. Secundaria inverte a orde, e intercala a Arela, resaltando no apartado aberto de valoración a didáctica empregada pola poñente.

IV.3.5.- Aportacións cualitativas realizadas dende o alumnado.

SECUNDARIA		BACHARELATO	
Que gustou mais?	**Que gustou menos?**	**Que gustou mais?**	**Que gustou menos?**
• Valoración positiva do proxecto. • Interese dos temas tratados. • Exemplo práctico do Fiscal. • Exposición amena do Fiscal. • Exposición dos exemplos de Menores. • Experiencia vital no Centro Penitenciario de Teixeiro. • Método de exposición de Arela. Vídeo amosado. • Que comprendéramos que cousas pasan na realidade, que foi unha fonte de aprendizaxe. • Coñecer mais en profundidade os dereitos dos menores • A posibilidade de facer preguntas abertas aos compoñentes da mesa.	• Tempo de exposición do Fiscal. • Tempo de exposición do preso. • Linguaxe empregada. • Grupos de alumnos moi grandes. • Intervencións de persoas adultas do público. • Escaso tempo para facer preguntas.	• Foi a actividade que mais gustou deas tódalas feitas no IES. • Valoración positiva do proxecto. • Interese xeral dos contidos. • A vontade dos profesionais para encontrarse cun grupo de rapazas e rapaces. • Experiencia vital no Centro Penitenciario de Teixeiro. Actitude de arrepentimento do alumno preso e como se pode tentar rectificar. • Os exemplos prácticos postos dende Arela. • Exposición dos exemplos de Menores. • A explicación que realizou o Fiscal sobre a lexislación en materia de menores.	• Tempo de exposición do Fiscal. • Tempo de exposición do preso. • Os tempos de cada intervención na mesa redonda non foron equitativos. • Debería ser unha actividade para tódolos grupos de Secundaria e de Bacharelato. • Non ir tódolos alumnos a tódolos obradoiros e á mesa redonda completa. • Que quedaran preguntas sen facer na mesa redonda. • Exceso de teoría; preferencias por casos prácticos.

Só dicir, que cando se pasou a avaliación mediante os cuestionarios, tanto o profesorado como o alumando foron moi colaboradores. É importante facer fincapé en que cando ós rapaces se lles dá a oportunidade de participar tamén, na avaliación e valoración dos proxectos, a súa entrega é total. Contestan con interese, fan propostas e suxestións porque senten que o que pensan importa e que a súa voz se escoita.

IV.3.6.- Valoracións realizadas polo persoal docente do IES Antonio Fraguas.

Dado que houbo un colaboración "diversa" no profesorado, no que uns podían participar nalgúns obradoiros (non na súa totalidade) e outros na mesa redonda, a análise estatística dos datos non era moi representativa, polo que se estimou mais procedente coller aqueles datos que tiñan unha maior cohesión, é dicir, coller os datos do docentes que participaron na totalidade da mesa redonda e que puido ser avaliada.

A valoración do proxecto foi, en xeral, moi positiva, con puntuacións superiores a 4 nunha escala de 1-5. En xeral, os docentes, coas súas puntuacións, estiman importante que os menores coñezan a lexislación existente, non só no referido á súa protección e benestar, senón tamén a que recolle as súas obrigas e as consecuencias que se poden derivar das condutas asociais. Apostan polo tanto pola información, como un item da formación académica e persoal, e como ferramenta que se dirixe á prevención. A teoría non é suficiente, polo que valoran como positivo o ofrecer unha experiencia vital, que o alumnado coñeza de primeira man, as consecuencias de feitos graves; a experiencia e os erros poden ser fonte de aprendizaxe...

Ítem analizado: "En xeral, gustoume".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3	0	0 %	2	40 %	0	0 %	0	0 %
4	2	40 %	1	20 %	3	60 %	2	40 %
5	3	60 %	2	40 %	2	40 %	3	60 %
TOTAL CUESTIONARIOS	5		5		5		5	
Puntuación media	**4,6**		**4,0**		**4,4**		**4,6**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Interese dos contidos".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
4	1	20 %	2	40 %	1	20 %	1	20 %
5	4	80 %	3	60 %	4	80 %	4	80 %
TOTAL CUESTIONARIOS	5		5		5		5	
Puntuación media	**4,8**		**4,6**		**4,8**		**4,8**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: “Clima creado”.

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3	0	0 %	1	20 %	0	0 %	0	0 %
4	2	40 %	1	20 %	2	40 %	1	20 %
5	3	60 %	3	60 %	3	60 %	4	80 %
TOTAL CUESTIONARIOS	5		5		5		5	
Puntuación media	**4,6**		**4,4**		**4,6**		**4,80**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: “Utilidade de contidos traballados na mesa redonda”.

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
3	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
4	1	20 %	2	40 %	3	60 %	1	20 %
5	4	80 %	3	60 %	2	40 %	4	80 %
TOTAL CUESTIONARIOS	5		5		5		5	
Puntuación media	**4,8**		**4,6**		**4,4**		**4,8**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Polo carácter educativo, considérase procedente ver graficamente como valora o profesorado a utilidade dos contidos traballados na mesa redonda polos distintos profesionais representantes do ámbito social, legal e/ou penitenciario:

Gráfico nº 4: **“Utilidade de contidos traballados na mesa redonda”.**

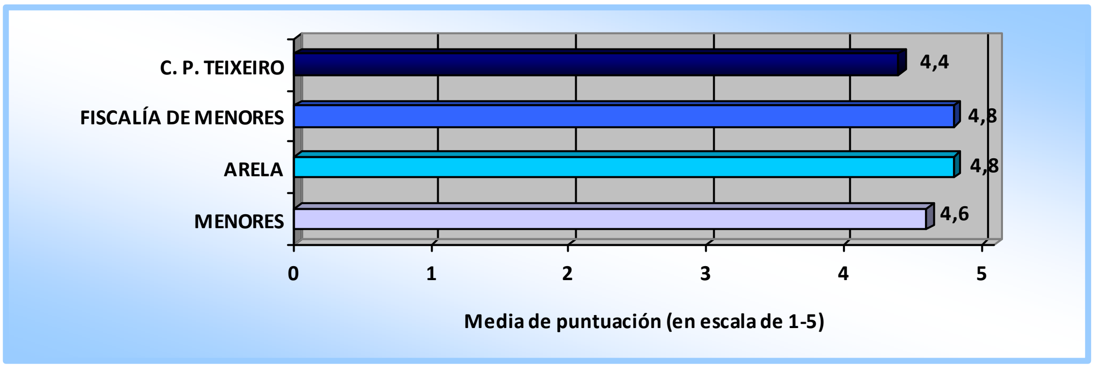

Fonte: Datos cuestionarios pasados a docentes pola orientadora do IES Antonio Fraguas. Traballados estatística e graficamente polas traballadoras sociais e educadora social dos Servizos Sociais Comunitarios Básicos de Fontiñas.

IV.3.7.- Aportacións cualitativas realizadas dende o profesorado.

O QUE MÁIS CHE GUSTOU?	O QUE MENOS CHE GUSTOU?
• A idea da mesa redonda interinstitucional. • A participación e o interese do alumnado. • A capacidade de transmitir dos poñentes. • A temática tratada era apropiada para a súa idade.	• A xestión dos tempos de intervención dos poñentes. • Duración escasa das intervencións. • Cambiar o formato de mesa redonda por outro tipo de acción formativa.

Fonte: Información extraida dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas. Gráfico elaborado dende a UTS Fontiñas – Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela.

IV.3.8.- Valoracións realizadas por técnicos pertencentes ao ámbito social.

Sinalar que os profesionais do ámbito social participaron como asistentes á mesa redonda. Pásase os cuestionarios a: traballadoras sociais da UTS Porta do Camiño, traballadora social da UTS Fontiñas, técnico de prevención da UMAD, directora do Centro de Día Arela, directora da Fundación Secretariado Xitano e educadora social do Programa de atención a familias "Abeiro". Vexamos os resultados:

Ítem analizado: "En xeral, gustoume".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	0	0 %	2	25 %	0	0 %	0	0 %
3	2	25 %	2	25 %	2	25 %	0	0 %
4	0	0 %	3	38 %	3	38 %	1	13 %
5	6	75 %	1	13 %	3	38 %	7	88 %
TOTAL CUESTIONARIOS	8		8		8		8	
Puntuación media	**4,5**		**3,38**		**4,13**		**4,88**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Interese dos contidos".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	1	13 %	0	0 %	0	0 %
2	0	0 %	1	13 %	0	0 %	0	0 %
3	1	13 %	1	13 %	1	13 %	0	0 %
4	2	25 %	2	25 %	3	38 %	1	13 %
5	5	63 %	3	38 %	4	50 %	7	88 %
TOTAL CUESTIONARIOS	8		8		8		8	
Puntuación media	**4,5**		**3,63**		**4,38**		**4,88**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Clima creado".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	0	0 %	1	13 %	0	0 %	0	0 %
3	0	0 %	3	38 %	1	13 %	0	0 %
4	1	13 %	0	0 %	1	13 %	0	0 %
5	7	88 %	4	50 %	6	75 %	8	100 %
TOTAL CUESTIONARIOS	8		8		8		8	
Puntuación media	**3,52**		**3,88**		**4,63**		**5,0**	

Fonte: Datos extraíos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Ítem analizado: "Utilidade de contidos traballados na mesa redonda".

PUNTUACIÓN	ARELA		MENORES		TEIXEIRO		FISCALIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	1	13 %	1	13 %	0	0 %	0	0 %
3	1	13 %	4	50 %	3	38 %	0	0 %
4	2	25 %	1	13 %	3	38 %	0	0 %
5	4	50 %	2	25 %	2	25 %	8	100 %
TOTAL CUESTIONARIOS	8		8		8		8	
Puntuación media	**4,13**		**3,50**		**3,88**		**5**	

Fonte: Datos extraídos dos cuestionarios pasados pola Orientadora do IES Antonio Fraguas; volcado e análise estatística realizada polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

Os profesionais das diferentes entidades sociais volven dar a máxima importancia ao feito de que os menores coñezan os seus dereitos, as figuras para a súa protección, pero tamén as súas obrigas e as consecuencias que se derivan da desviación das normas. Deixa entrever o fin das súas intervencións técnicas, apostando por proxectos formativos, baseados en estudios da realidade social previos (viables, pois). A información que un elemento básico para a prevención e o ámbito escolar é considerado, dende a esfera social, como unha "oportunidade institucional e técnica" para a "formación integral de persoas". A transversalidade e a integralidade deben ser elementos presentes, en todo momento, no contorno educativo.

Gráfico nº 5: **"Utilidade de contidos traballados na mesa redonda".**

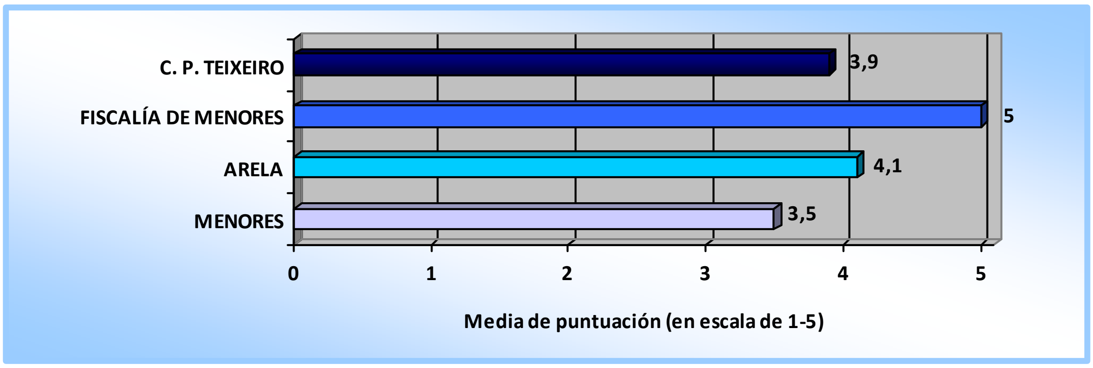

Fonte: Datos cuestionarios pasados a profesionais do ámbito social. Traballados, a maiores, estatística e graficamente polas traballadoras sociais e educadora social dos Servizos Sociais Comunitarios Básicos de Fontiñas.

IV.3.9.- Aportacións cualitativas realizadas dende o profesionais do ámbito social.

O QUE MÁIS CHE GUSTOU?	O QUE MENOS CHE GUSTOU?
• Todo o proxecto no seu conxunto. • A didáctica empregada pola representante de Arela. • O enfoque e os contidos transmitidos polo Fiscal de Menores. Valoración que é recollida pola maioría dos asistentes que pertencente ao ámbito social. • A actividade supuxo un espazo para a toma de conciencia sobre as consecuencias derivadas dos actos persoais.	• Que membros do público non tivo en conta cales eran os destinatarios da actividade: os adolescentes. • A distribución e a xestión dos tempos.

Fonte: Información extraida dos cuestionarios pasados pola educadora e polas traballadoras sociais municipais. Gráfico elaborado dende a UTS Fontiñas – Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela.

IV.3.10.- Valoracións realizadas polos poñentes.

A avaliación non estaría completa se non se tivese en conta o punto de vista dos poñentes. Si ben aos mesmos non se lle pasou ningún cuestionario de avaliación, si transmitiron dalgún xeito a súa percepción sobre o proxecto, valorando como moi positivo o mesmo, pero destacando tamén a necesidade de mellorar os tempos; este último aspecto, considerado dende distintos puntos de vista:

- Unha, que fai referencia a unha distribución mais equitativa dos tempos na intervención dos diferentes poñentes na mesa redonda.
- Outra, a necesidade de que tódolos representantes das distintas institucións tiveran a posibilidade de manter un seminario ou unha mesa redonda co alumnado, para traballar especificamente a temática que abordaban.

A valoración dos poñentes foi transmitida, dalgún xeito, a través de correos electrónicos remitidos á UTS ou ao IES; nalgún caso, o incorporaron na páxina web da súa entidade (centro penitenciario de Teixeiro).

IV.4.- GRAO DE CONSECUCIÓN DE OBXECTIVOS.

Vexamos agora os obxectivos que se recollían no proxecto e o grao de consecución dos mesmos, unha vez implementado:

a).- <u>Obxectivos dirixidos aos adolescentes</u>:

- **Coñecer os dereitos e obrigas que asiste a todo menor.**

  Obxectivo acadado a través do obradoiro impartido polo Equipo Técnico de Menores de A Coruña e reforzado pola participación na mesa redonda polos profesionais do anterior servizo e polo Fiscal de Menores de Pontevedra.

- **Aprender a exercitar os dereitos de forma responsable, respectando sempre o que está "ao teu carón".**

  Obxectivo acadado a través do obradoiro impartido pola Asociación Arela e reforzado pola participación na mesa redonda pola profesional da anterior entidades e polo Fiscal de Menores de Pontevedra.

- **Poñer de manifesto as consecuencias, dende un punto de vista legal, de determinadas condutas.**

  Obxectivo acadado a través do obradoiro impartido pola Asociación Arela e polo Centro Penitenciario de Teixeiro e reforzado pola participación na mesa redonda de representantes dos anteriores entidades/institucións e polo Fiscal de Menores de Pontevedra.

- **Coñecer as institucións que velan polos dereitos do menor e pola súa protección.**

  Obxectivo acadado a través do obradoiro impartido polo Equipo Técnico de Menores de A Coruña e reforzado pola participación na mesa redonda polos profesionais do anterior servizo e polo Fiscal de Menores de Pontevedra.

- **Fomentar a participación dos adolescentes na vida comunitaria.**

  Obxectivo acadado a través do contacto do alumnado con profesionais pertencentes a distintas institucións públicas e entidades sociais (encargados dos ámbitos de protección social e xurídica do menor) e levando a cabo parte do proxecto fora do propio centro escolar, utilizando os recursos institucionais do barrio (Centro Sociocultural de Fontiñas).

- **Desenvolver conciencias críticas sobre o seu modo de actuar e proceder.**

  Obxectivo acadado a través dos vídeos traballados nos obradoiros impartidos por Arela e polo Centro Penitenciario de Teixeiro, e reforzados na mesa redonda. A experiencia vital, contada en primeira persoa, dende Teixeiro, supuxo o elemento mais valorado polo alumnado, que o ve como un exemplo práctico e real, existente na vida cotiá, que debe ser considerado como unha fonte de aprendizaxe.

- **Desenvolver contidos curriculares (propios de certas materias educativas) cunha metodoloxía innovadora e participativa.**

  O IES Antonio Fraguas volta a amosar a súa pertenza ao barrio e a súa consideración de ser un centro aberto ao contorno. Inclúe temas de sumo interese para o alumnado, vinculados á súa vida diaria e ao seu contexto persoal, social e familiar.

b).- <u>Obxectivos dirixidos a persoal técnico do ámbito socioeducativo</u>:

- **Analizar, definir e clarificar as normas de actuación co colectivo infanto-xuvenil.**

  Obxectivo acadado a través do obradoiro impartido polo Equipo Técnico de Menores de A Coruña e reforzado pola participación na mesa redonda polos profesionais do anterior servizo e polo Fiscal de Menores de Pontevedra.

- **Incrementar o coñecemento sobre os recursos existentes relacionados coas situacións de vulnerabilidade social que afectan aos menores.**

  Obxectivo acadado a partir a implementación do proxecto, cun enfoque interinstitucional e coa participación dos seguintes servizos: asociación Arela, Equipo Técnico de Menores de A Coruña, Fiscalía de Menores de Pontevedra e Centro Penitenciario de Teixeiro.

- **Fortalecer as pontes entre a institución escolar e a comunidade.**

  O cumprimento do obxectivo evidénciase no propio deseño do proxecto (levado a cabo dende o IES Antonio Fraguas e dende os Servizos Sociais Comunitarios Básicos: UTS Fontiñas e programa municipal socioeducativo), na súa implementación e na súa avaliación.

- **Seguir a consolidar o traballo en rede**

  A experiencia supón un paso máis na intervención comunitaria no barrio de Fontiñas, consolidada dende hai máis de quince anos.

IV.5.- SUXESTIÓNS PARA VINDEIRAS EDICIÓNS.

IV.5.1.- Realizadas polo alumnado.

Nos propios cuestionarios de avaliación, se solicitaba que realizaran suxestións para vindeiras accións formativas. Trátase, unha vez mais, de realizar proxectos participativos e colaborativos, e en ningún caso impositivos, carentes de interese para os seus destinatarios. Recóllense aquí parte das suxestións realizadas por escrito:

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES
- Deberíamos de ter máis actividades como esta, fai reflexionar a cerca
- das accións de cada persoa. O coñecer de primeira man como se vive
- nun cárcere, as penurias, todo o que ocorre alí fai que nos planteemos moitas cuestións que nos fan reflexionar e madurar.

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES
-
- Que houbera mais charlas coma estas e que puideran
- asistir todos os cursos

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES
- A mellor actividade a do preso de Teixeiro dende que estamos aquí.
- A mellor sen dúbida.
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES
- Coñecemento de historias de persoas que nos poden axudar no futuro.
-
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

- REPETIRA PERO CON MAÍS SESIÓNS E MAÍS HORAS
-
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

- Maís tempo
- Maís contidos
- máis presos con diferentes experiencias para contarnolos

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

-
- Que para o proximo ano haia
- mais tempo de preguntas.

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

- Información sobre enfermedades mentais
- Problemas de saude mental.
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

- Que veña un preso de centro de menores
- Ir a outra charla con presos
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

- Maís actividades como esta, por que foi o meller dende que estamos aquí.
-
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

- Que se fagan máis a menudo actividades deste tipo, que son moi útiles para
- o noso día a día.

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

- VISITA A LA CÁRCEL DE TEIXEIRO.
- CHARLAS DEL MISMO ESTILO QUE ÉSTA ÚLTIMA.

Pero, a maiores, a orientadora do IES Antonio Fraguas realizou entrevistas informais, de xeito aleatorio, con diversos alumnos, co obxecto de coñecer de primeira man as súas aportacións. Das mesmas extraeuse o seguinte:

a).- Referente aos obradoiros:

- O alumnado amosou claramente a súa satisfacción co obradoiro impartido polo recluso de Teixeiro e de feito, houbo rapaces que non asistiron (doutros cursos) que reclamaron que eles tamén querían ter esa actividade.

b).- Referente á mesa redonda:

- Algúns rapaces pensaron que foi algo longa e que algún relator era un pouco denso no seu discurso, como o fiscal. Sen embargo, houbo un pequeno grupo de alumnas (de 2º de Bacharelato) que dixeron que agora xa tiñan claro cal era a súa vocación e que querían ser fiscais de menores. Con este comentario, pensamos que unha actividade coma esta, logra obxectivos que van máis aló dos propostos inicialmente, cando ademais se consegue espertar vocacións e abrir camiños profesionais non explorados anteriormente por eles.
- Moitos deles quixeran que o recluso falase máis tempo e puidese ter contestado máis preguntas.
- Ao final da mesa redonda, algúns rapaces, que non dependían do transporte escolar, falaban de continuar máis tempo para poder preguntar máis cousas, o cal demostra o interese suscitado.

- Finalmente, algúns manifestaron que a actividade foi a mellor que recordaban terse feito no IES, o cal é unha grandísima satisfacción para os organizadores.

IV.5.2.- Realizadas por docentes.

a).- Referente aos obradoiros:

- En primeiro lugar, son varios os profesores asistentes aos talleres que manifestan o interese dos temas tratados para o alumnado e eloxian a iniciativa no seu conxunto.
- En concreto destacaron a boa xestión da sesión por parte da representante de Arela: boa comunicadora, dinamismo da charla, etc
- Igualmente, consideran que a testemuña do recluso de Teixeiro foi sumamente educativa. Destacan a súa capacidade comunicativa, a sinceridade da súa aportación e o clima creado na sesión. Foi capaz de manter a atención de grupos numerosísimos de rapaces que ademais, de forma absolutamente respectuosa e ordenada, fixeron preguntas serias e profundas: Como viviu a súa familia a situación. Como eran as visitas da familia. Se tiña amigos no cárcere…
- Especialmente, algúns docentes comentaron que a sesión con José Manuel (Teixeiro) foi máis efectiva en temas de prevención de drogodependencias, que ningún taller feito con anterioridade. ("*Fíxose más hoxe no tema de drogas do nunca logrado con outras actividades. Isto chegoulles adentro*")

b).- Referente á mesa redonda:

- Os docentes comentan en xeral, que a actividade foi moi boa e que a iniciativa de abordar este temas, que habitualmente non se tratan, cun formato "intensivo" era moi útil.
- Atoparon oportunos todos os contidos e enfoques presentados e plantexaron o importante que era ter actividades coma esta, porque moitos rapaces precisan afrontar situacións formativas e comunicativas que requiren profundidade, rigor e duración, porque non están afeitos a elas, e facelo con temas do seu interese é dobremente importante.
- Así, algúns profesores destacan de maneira sobresaínte a intervención do fiscal polo rigor expositivo, á vez que pola fluidez e amenidade discursiva. Tamén fíxose

a proposta de convocar ao fiscal para unhas sesións de traballo con outro formato, tipo seminario de discusión ou ben para intervir el só nunha sesión plenaria con máis tempo, tanto para a súa intervención inicial como para as preguntas.

- Non obstante, comentaron que os tempos de intervención dos diferentes relatores non estiveron ponderados de forma equitativa, polo que quedou moi pouco tempo para as preguntas.
- Igualmente, evidenciaron, que algúns adultos, quizais deberon ceder o pouquiño tempo restante de intervencións na rolda de preguntas, aos rapaces.

IV.5.3.- Realizadas por profesionais do ámbito social.

- Valórase como positiva a intervención de Teixeiro, pero considérase que o enfoque tería que ser mais educativo, incorporando mais puntos de vista.
- Debería de intervir algún membro correspondente a un corpo ou forza de seguridade do Estado.
- Deberíase de ofrecer tamén a imaxe positiva que ten a xuventude.
- Deberíase incrementar o tempo para que as inquedanzas dos rapaces e rapazas foran atendidas.
- Cambio na orde das intervencións: Fiscal de Menores //Equipo Técnico de Menores // Asociación Arela // Centro Penitenciario de Teixeiro.
- Unha iniciativa mais global, onde participaran docentes e alumnado doutros centros educativos.
- Incrementar o tempo para a formulación de preguntas, e menos de exposición teórica.

Mirando cara ó futuro…

Finalmente, habería que dicir que algunhas das propostas de continuidade para o futuro, (falamos dunha segunda edición do proxecto "A nosa vida… en positivo?") suxiren abordar temas que, aínda que moi relacionados cos traballados nesta primeira edición, supoñen afondar en aspectos diferentes, como por exemplo a problemática social derivada do mal uso de internet (adicións, ciberacoso…) en definitiva a vulnerabilidade en adolescentes e mozos asociada ás situacións dos perigos das redes sociais.

Ademais é preciso sinalar que no mes de febreiro terá lugar un obradoiro para as familias sobre conceptos vinculados á Lei de responsabilidade Penal do Menor a cargo de Arela. Aínda que inicialmente non estaba programada, os pais e nais (a través da ANPA) consideran de interese levar a cabo unha charla dirixida expresamente para eles e integrada nas liñas abertas por este proxecto. Deste xeito, toda a comunidade educativa en pleno, a través dos diferentes colectivos que a conforman, participaría na actividade de forma completa.

Apostando en todo momento por unha planificación participativa, contando coas valoracións realizadas tanto por alumnado, como por docentes e técnicos do ámbito social, estímase proceden continuar con estas accións comunitarias, podendo ser preciso o cambio de modalidade formativa (seminarios monográficos) para traballar con mais intensidade temas (como por exemplo o plantexado polo Fiscal de Menores de Pontevedra: a explicación pormenorizada da Lei de Protección Xurídica do Menor e a da Responsabilidade Penal), que poden ser de interese tanto do alumnado como dos profesionais.

Consideramos que a información é básica para o "aprendizaxe vital" das persoas; que a escola forma aos rapaces dende unha óptica integral; que coñecer é saber; que saber é un piar fundamental para a elección dos nosos actos. Polo tanto, os profesionais traballamos dende o presente, para construir o futuro das xeracións mais novas; apostamos pola prevención e pola convivencia; de aí que calquera programa de mediación ou de formación sexa considerado de sumo interese para o barrio.

V.- A modo de resume...

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

	INDICADORES	Nº	OBSERVACIÓNS
A MODO DE RESUMO	Nº de profesionais encargados da elaboración e organización do Proxecto	4	* Orientadora do IES Antonio Fraguas * Traballadoras sociais da UTS Fontiñas. * Educadora social do Programa municipal Socioeducativo
	Nº de profesionais colaboradores	5	* Director do IES Antonio Fraguas. * Vicedirector do IES Antonio Fraguas. * 2 docentes do Departamento de Filosofía do IES Antonio Fraguas. * Xuíz do Xulgado de Primeira Instancia nº 6 de Santiago.
	Nº de profesionais que difunde o Proxecto	5	* Orientadora do IES Antonio Fraguas * Traballadoras sociais da UTS Fontiñas. * Educadora social do Programa municipal Socioeducativo. * Coordinadora do Centro de Día Arela.
	Nº de profesionais que participan nos obradoiros	8	* Asociación Arela: 1 * Equipo Menores: 4 * Teixeiro: 3
	Nº de profesionais que participan na Mesa Redonda	5	* Concelleira Servizos Sociais. * Alumno Ensinanza Permanente Adultos de Teixeiro. * Equipo Técnico de Menores. * Fiscalía de Menores de Pontevedra. * Arela.
	Nº de alumnado que participan nos obradoiros / nº de alumnado previsto	*Obradoiro 1*: Arela: 107 alumn@s. *Obradoiro 2*: Menores: 82 alumn@s. *Obradoiro 3*: Teixeiro: 107 alumn@s.	
	Nº de alumnado que participan na mesa redonda / nº de alumnado previsto	110 alumn@s.	
	Nº de profesionais asistentes á mesa redonda do eido educativo	12 docentes.	
	Nº de profesionais asistentes á mesa redonda do eido social[13]	20 profesionais.	
	- Obradoiro Arela: 50 €. - Xantar docentes Centro Penitenciario de Teixeiro: 45 €. - Pago traslado docentes de Centro Penitenciario de Teixeiro: 120 €. - Impresión de carteis e tarxetas divulgativos: 18 € - O IES Antonio Fraguas encárgase do abono dos dous primeiros conceptos, que fai un total de 95 €. - O terceiro concepto é abonado dende o Programa de Prevención da Concellería de Servizos Sociais: 120 €. - As profesionais que realizan o deseño do proxecto abonan, de xeito particular, os gastos derivados de carteis e tarxetas divulgativas: 18 €.		

Fonte: Cómputo de datos realizado pola Orientadora do IES Antonio Fraguas, polo Programa municipal socioeducativo e UTS Fontiñas (estes dous últimos dispositivos pertencentes aos Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).

[13] Asistencia de: Concelleira da Área de Servizos Sociais, traballadoras sociais da UTS Fontiñas, traballadoras sociais da UTS Porta do Camiño, educadora social do programa municipal socioeducativo, técnico de prevención da UMAD, administrativo da UMAD, coordinadora e educadora do Centro de Día Arela, traballadora social do Centro de Saúde de Fontiñas, coordinadora da Fundación Secretariado Xitano, educadora social do Programa de atención a familias Abeiro, psicólogos e traballadoras sociais do Equipo Técnico de Menores de A Coruña (Equipo Sur) e Xuíz de Primeira Instancia nº 6 de Santiago de Compostela.

VI.- Os nosos agradecementos....

Dende aquí, as profesionais que subscribimos este documento desexamos facer constar os nosos AGRADECEMENTOS:

- A *María Castelao Torres*, Concelleira da Area de Servizos Sociais, por non só sumarse ás iniciativas xa consolidadas no barrio de Fontiñas, senón contribuír a reforzalas, potencialas e diversificalas. Pola ilusión amosada en cada un dos proxectos e polo empuxe ás iniciativas técnicas.

- A *Ana Pérez Figueroa*, coordinadora da Area de Conflito Social de Arela; por contribuír con seu "saber facer" a que as nosas rapazas e rapaces saiban que é ser suxeitos de dereitos, pero tamén de deberes. Grazas pola túa contribución.

- A *Santi*, a *Pila*, a *Diana* e a *Mayte* (profesionais do Equipo Técnico de Menores de A Coruiña), compañeiros xa de fatigas das entidades sociais e educativas do barrio de Fontiñas. Grazas por estar aquí, por reforzar o noso traballo, polo apoio, pola proximidade…

- A *José Antonio* e a *Chus* (Centro Penitenciario de Teixeiro), ¡perdón!; perdón por romper a habitual metodoloxía do programa, perdón por ser "aproveitadas" e gracias por poder contar con vós, non só dentro do ámbito escolar, senón tamén no ámbito comunitario. E a *Xosé Manuel*, grazas!, por estar aquí, por chegar ata aquí, por ser valente e capaz de transmitir a túa vida, dende a dor, para previr dor…

- A *Pablo Varela Castejón* (Fiscal de Menores)…, gracias!. Gracias por estar con todos nós despois de unha longa xornada laboral; grazas por transmitir os teus coñecementos, que non só foron útiles para o alumnado, senón para os profesionais que alí nos atopábamos. Grazas por transmitirnos novas ideas, que de seguro se van a concretar en novos proxectos…., nos que nos gustaría que tamén estiveras presente.

- E grazas, *Roberto* (Maxistrado de Primeira Instancia nº 6 de Santiago de Compostela), por estar sempre aí, por apoiar as iniciativas sociais, por apostar pola prevención e pola convivencia comunitaria, por ser un firme defensor da coordinación interinstitucional e profesional, pola proximidade, … As entidades sociais, sanitaria e educativas do barrio de Fontiñas senten a túa pertenza ao traballo comunitario da zona.

- Grazas ao *Departamento de Filosofía* pola súa participación entusiasta no proxecto.

- Tamén ao *Equipo Directivo e docentes do IES Antonio Fraguas*. E por suposto e moi especialmente ao *alumnado* participante. Todo isto fíxose pensando en vós e para vos, pero a vosa participación, interese e opinións son o motor que nos motiva e anima a pensar nunha segunda edición.

- Ao *Colexio López Navalón*, á súa directora, aos seus profesores e, como non, ao seu alumnado, que co seu saber facer, tamén contribuíron, de xeito desinteresado, con esta iniciativa comunitaria.

- Ás compañeiras da UTS Porta do Camiño, aos compañeiros das restantes entidades sociais, sanitaria e educativas do barrio, …, pola vosa presenza, pola vosa colaboración, polo voso apoio, polas aportacións técnicas, …; en definitiva, ¡por todo, grazas!.

- E tamén, ao noso compañeiro, *Jorge Carballido* (técnico de prevención da Concellería da Area de Servizos Sociais), que ven a apagar lumes de última hora e que con calma, axuda a afrontar os pequenos atrancos que atopamos no camiño.

- E, como non, aos compañeiros do Centro Sociocultural das Fontiñas, pola axuda prestada para a organización da mesa redonda… Como sempre…, aí!, sendo a mellor mostra de que o social e o cultural camiñan da man, dentro do ámbito da comunidade á que tódolos organismos e servizos públicos tamén pertencemos.

VII.- Anexos:

VII.1.- A actividade nos medios de comunicación.

VII.2.- A actividade en imaxes.

VII.3.- Os soportes documentais.

VII.1.- A ACTIVIDADE NOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN[14]

http://www.santiagodecompostela.org/hoxe/nova.php?id_nova=10445&lg=gal

Tres obradoiros e unha mesa redonda incidirán en Fontiñas na prevención de situacións vulnerables entre os adolescentes

Rafael Varela, María Castelao, Dolores Sanz e Mila Budiño durante a rolda de prensa.

23/10/2013 A concelleira de Benestar Social, María Castelao, presentou o proxecto comunitario *A nosa vida en positivo?: vulnerabilidade social en adolescentes; reflexións técnicas e experiencias vitais*. Esta iniciativa, que vincula os aspectos educativo e social, dende unha óptica preventiva, porase en marcha entre mozos e mozas de entre 15 e 17 anos do IES Antonio Fraguas (Fontiñas) e inclúe tres obradoiros e unha mesa redonda.

Acompañaron a María Castelao na rolda de prensa a orientadora do IES Antonio Fraguas, Dolores Sanz; o xefe do Departamento de Filosofía deste instituto, Rafael Varela, e a directora do Centro de Día Arela, Mila Budiño. Estes dous centros forman parte do equipo comunitario do barrio de Fontiñas, ao que se referiu a edil lembrando os seus máis de 15 anos de traballo abordando a realidade social do barrio dende unha óptica comunitaria e cunha perspectiva de traballo en rede, baseada na coordinación permanente. "Os fins últimos da súa intervención están dirixidos a acadar unha convivencia positiva en tódolos eidos (no familiar, no escolar ou no veciñal) dende o respecto á diferenza e aos dereitos que asisten a cada persoa", dixo.

Neste marco situou o proxecto *A nosa vida en positivo* e, máis en concreto, nas súas liñas formación para a xuventude e de intervención integral con menores para previr situacións de risco social. Trátase tamén de reforzar o labor que xa se realiza en materia de absentismo escolar e de mellora da convivencia no ámbito comunitario.

O proxecto foi elaborado conxuntamente por persoal técnico da Unidade de Traballo Social de Fontiñas (pertencente aos Servizos Sociais Comunitarios) e por profesionais do IES Antonio Fraguas. Así, os destinatarios do mesmo son os alumnos e alumnas de 4º da ESO e de Bacharelato deste centro, con idades comprendidas entre os 15 e os 17 anos.

Dereitos, condutas e conciencia crítica
Con esta iniciativa búscase que os mozos e mozas coñezan os seus dereitos e aprendan a exercitalos, así como as consecuencias legais de determinadas condutas. Con estas sesións tamén se pretende fomentar a participación dos adolescentes na vida comunitaria, desenvolver conciencias críticas e contidos curriculares.

Entre o persoal técnico do ámbito socioeducativo, o proxecto clarificará normas de actuación cos colectivos infantil e xuvenil, permitirá un mellor coñecemento dos recursos existentes en relación á vulnerabilidade social dos menores e fortalecerá as pontes entre a institución escolar e a comunidade.

Está prevista a realización de tres obradoiros, o primeiro do cales terá lugar o martes 29 de outubro no IES Antonio Fraguas. Nesta xornada, conducida pola Asociación Arela, abordarase dun xeito didáctico, a Lei 5/2000, de responsabilidade penal do menor. O curso organizarase en dúas sesións, para un total de 110 alumnos e alumnas de 4º da ESO.

O segundo dos obradoiros, realizado polo Equipo Técnico de Menores da Xunta de Galicia, está dirixido a sensibilizar os adolescentes sobre as diferentes situacións de risco ou desamparo social. Este curso impartirase o 5 de novembro no IES Antonio Fraguas. Participará un grupo de 40

[14] Recollida de novas en medios de comunicación realizada pola educadora social do Programa Municipal Socioeducativo (Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela) e a orientadora do IES Antonio Fraguas.

alumnos e alumnas de 4° da ESO e Bacharelato.

O 19 de novembro, no mesmo IES Antonio Fraguas, terá lugar outro obradoiro, enmarcado no Programa de Ensinanza Permanente de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro. Serán dúas sesións, dirixidas ao alumnado de 4° da ESO.

O proxecto pecharase este mesmo 19 de novembro cunha mesa redonda no Centro Sociocultural de Fontiñas de 16:30 a 18:30 horas. Participarán os profesionais encargados dos obradoiros, aos que se lles unirá algún membro de instancias xudiciais. Con esta mesa redonda preténdese incidir nos aspectos xa traballados nos obradoiros, clarificar cuestións pendentes e incorporar nova información e experiencias vitais que se poidan trasladar dende o ámbito xudicial e penitenciario. Asistirá o alumnado do IES Antonio Fraguas, persoal docente, membros de entidades sociais comunitarias e persoas derivadas dende estas últimas.

María Castelao pechou a rolda de prensa realizando un recoñecemento "ao traballo que durante estes anos veñen levando a cabo as entidades sociais e educativas do barrio de Fontiñas, que en todo caso pretendeu e pretende incidir no benestar social da zona". Estendeu o agradecemento aos profesionais de Arela, do Equipo Técnico de Menores, do Centro Penitenciario de Teixeiro e do ámbito xudicial pola súa "colaboración desinteresada" no proxecto.

http://www.elcorreogallego.es/santiago/ecg/tres-obradoiros-unha-mesa-redonda-incidiran-fontinas-na-prevencion-situacions-vulnerables-adolescentes/idEdicion-2013-10-23/idNoticia-833577/

Tres obradoiros e unha mesa redonda incidirán en Fontiñas na prevención de situacións vulnerables entre os adolescentes

23-10-2013

A- A+

A concelleira de Benestar Social, María Castelao, presentou o proxecto comunitario A nosa vida en positivo?: vulnerabilidade social en adolescentes; reflexións técnicas e experiencias vitais. Esta iniciativa, que vincula os aspectos educativo e social, dende unha óptica preventiva, porase en marcha entre mozos e mozas de entre 15 e 17 anos do IES Antonio Fraguas (Fontiñas) e inclúe tres obradoiros e unha mesa redonda.

Acompañaron a María Castelao na rolda de prensa a orientadora do IES Antonio Fraguas, Dolores Sanz; o xefe do Departamento de Filosofía deste instituto, Rafael Varela, e a directora do Centro de Día Arela, Mila Budiño. Estes dous centros forman parte do equipo comunitario do barrio de Fontiñas, ao que se referiu a edil lembrando os seus máis de 15 anos de traballo abordando a realidade social do barrio dende unha óptica comunitaria e cunha perspectiva de traballo en rede, baseada na coordinación permanente. "Os fins últimos da súa intervención están dirixidos a acadar unha convivencia positiva en tódolos eidos (no familiar, no escolar ou no veciñal) dende o respecto á diferenza e aos dereitos que asisten a cada persoa", dixo.

Neste marco situou o proxecto A nosa vida en positivo e, máis en concreto, nas súas liñas formación para a xuventude e de intervención integral con menores para previr situacións de risco social. Trátase tamén de reforzar o labor que xa se realiza en materia de absentismo escolar e de mellora da convivencia no ámbito comunitario.

O proxecto foi elaborado conxuntamente por persoal técnico da Unidade de Traballo Social de Fontiñas (pertencente aos Servizos Sociais Comunitarios) e por profesionais do IES Antonio Fraguas. Así, os destinatarios do mesmo son os alumnos e alumnas de 4º da ESO e de Bacharelato deste centro, con idades comprendidas entre os 15 e os 17 anos.

Dereitos, condutas e conciencia crítica
Con esta iniciativa búscase que os mozos e mozas coñezan os seus dereitos e aprendan a exercitalos, así como as

consecuencias legais de determinadas condutas. Con estas sesións tamén se pretende fomentar a participación dos adolescentes na vida comunitaria, desenvolver conciencias críticas e contidos curriculares.

Entre o persoal técnico do ámbito socioeducativo, o proxecto clarificará normas de actuación cos colectivos infantil e xuvenil, permitirá un mellor coñecemento dos recursos existentes en relación á vulnerabilidade social dos menores e fortalecerá as pontes entre a institución escolar e a comunidade.

Está prevista a realización de tres obradoiros, o primeiro do cales terá lugar o martes 29 de outubro no IES Antonio Fraguas. Nesta xornada, conducida pola Asociación Arela, abordarase dun xeito didáctico, a Lei 5/2000, de responsabilidade penal do menor. O curso organizarase en dúas sesións, para un total de 110 alumnos e alumnas de 4º da ESO.

O segundo dos obradoiros, realizado polo Equipo Técnico de Menores da Xunta de Galicia, está dirixido a sensibilizar os adolescentes sobre as diferentes situacións de risco ou desamparo social. Este curso impartirase o 5 de novembro no IES Antonio Fraguas. Participará un grupo de 40 alumnos e alumnas de 4º da ESO e Bacharelato.

O 19 de novembro, no mesmo IES Antonio Fraguas, terá lugar outro obradoiro, enmarcado no Programa de Ensinanza Permanente de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro. Serán dúas sesións, dirixidas ao alumnado de 4º da ESO.

O proxecto pecharase este mesmo 19 de novembro cunha mesa redonda no Centro Sociocultural de Fontiñas de 16:30 a 18:30 horas. Participarán os profesionais encargados dos obradoiros, aos que se lles unirá algún membro de instancias xudiciais. Con esta mesa redonda pretíndese incidir nos aspectos xa traballados nos obradoiros, clarificar cuestións pendentes e incorporar nova información e experiencias vitais que se poidan trasladar dende o ámbito xudicial e penitenciario. Asistirá o alumnado do IES Antonio Fraguas, persoal docente, membros de entidades sociais comunitarias e persoas derivadas dende estas últimas.

María Castelao pechou a rolda de prensa realizando un recoñecemento "ao traballo que durante estes anos veñen levando a cabo as entidades sociais e educativas do barrio de Fontiñas, que en todo caso pretendeu e pretende incidir no benestar social da zona". Estendeu o agradecemento aos profesionais de Arela, do Equipo Técnico de Menores, do Centro Penitenciario de Teixeiro e do ámbito xudicial pola súa "colaboración desinteresada" no proxecto.

http://www.santiagodecompostela.org/hoxe/nova.php?id_nova=10586&lg=gal

Concello de Santiago de Compostela. Noticias - Windows Internet Explorer

http://www.santiagodecompostela.org/hoxe/nova.php?id_nova=10586&lg=gal

» Noticias
Buscador
» Axenda
» Servizo de Prensa
» Rolda de Subscrición

CONTACTO CO CONCELLO

BENESTAR SOCIAL

Conclúe o proxecto sobre vulnerabilidade social desenvolvido en Fontiñas co alumnado do IES Antonio Fraguas

19/11/2013 A concelleira de Benestar Social, María Castelao, moderou no Centro Sociocultural das Fontiñas a mesa redonda de clausura do proxecto *A nosa vida… en positivo?: vulnerabilidade social en adolescentes, reflexións técnicas e experiencias vitais*.

Intervención de María Castelao.

Con esta mesa redonda pechouse o proxecto desenvolvido ao longo dos meses de outubro e novembro con alumnado de Secundaria e Bacharelato no IES Antonio Fraguas, en Fontiñas. Foi unha experiencia con enfoque preventivo na que se traballou co alumnado sobre temas da vida cotiá, relacionados con dificultades que poden atopar no proceso de crecemento persoal.

Unha vista xeral do acto.

Neste encontro final no CSC de Fontiñas participaron membros do Equipo Técnico de Menores da Coruña, do programa de prevención de condutas infractoras de Arela, da Fiscalía de Menores de Pontevedra e do Centro de Educación Permanente de Adultos da Consellería de Educación destinados no Centro Penitenciario de Teixeiro.

a miña compostela

Pon esta web máis cómoda, máis rápida, máis ao teu xeito.
Identificador usuario
Contrasinal
Entrar
» Queres rexistrarte?

NOTICIAS

- As obras en varias rúas do Ensanche non afectarán á campaña comercial do Nadal 22/11/2013
- O Concello entregará os Premios Santiago Deporte nunha gala o 12 de decembro 22/11/2013
- Unha exposición amosa na Alameda a singularidade dos ecosistemas do Polo Norte 21/11/2013
- Listo para a súa activación o operativo preventivo de inverno ante xeadas e nevadas 21/11/2013
- O Concello reparte 180.000 euros entre 51 entidades deportivas federadas 21/11/2013
- Aprobado o proxecto da glorieta de conexión da rúa Domingo García -Sabell con Galeras 21/11/2013

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

NAS NOVAS DAS TELEVISIÓNS LOCAIS

- No CORREO TV (Novas 23 de outubro de 2013)

http://www.youtube.com/watch?v=ZIs5a77KT8I&list=PLsPprED6arXDMtYb3izUR57WWH57CHMD1&index=28 (Do minuto 11:34 ó 13:10)

CONCELLO DE

Correo tv

- **En Santiago TV. noticias 23-10- 2013**

http://www.santiagotv.es/. (Do minuto 7: 34 ao 8.58)

Participantes na rolda de prensa: Rafael Varela (Xefe Departamento de Filosofía do IES Antonio Fráguas), Maria Castelao (Concelleira de Benestar Social), Lola Sanz (Orientadora do IES Antonio Fráguas), Mila Budiño (Arela)

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

NA AXENDA DIARIA DE DIFRENTES WEBS

http://www.edu.xunta.es/centros/iesantoniofraguas/node/485

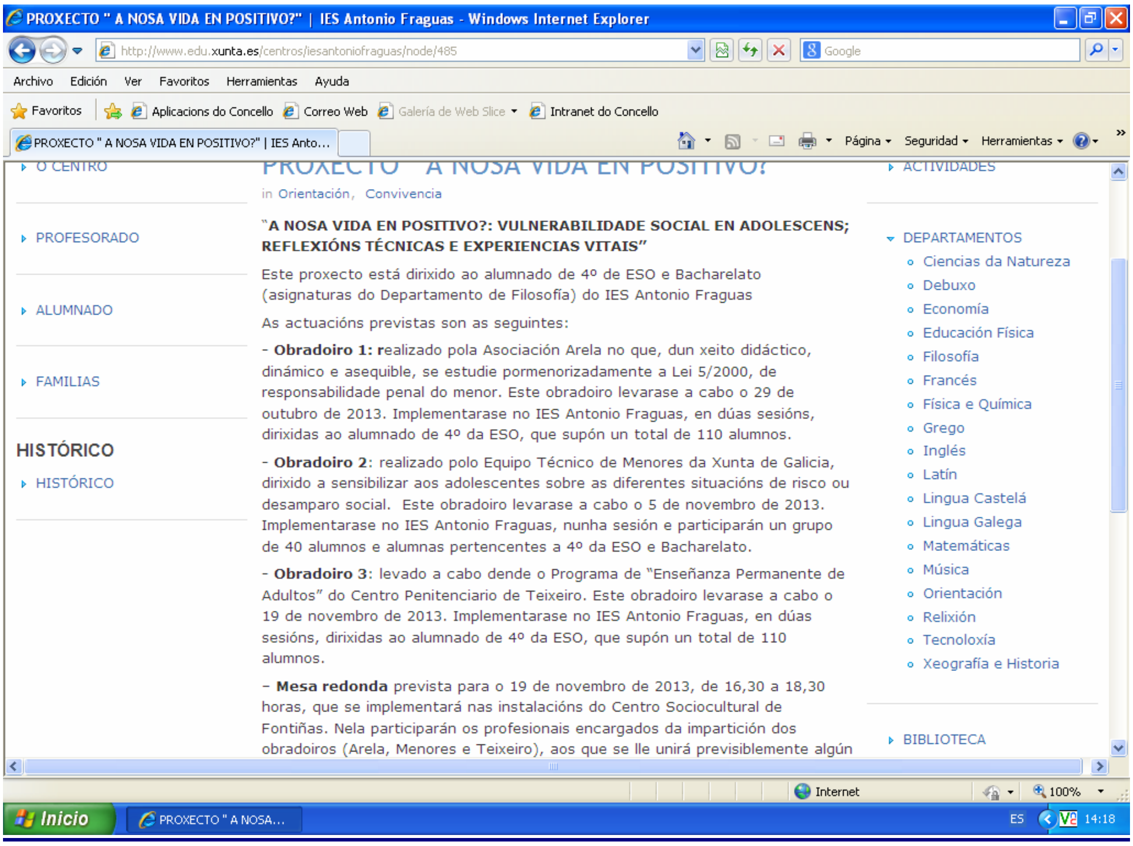

PROXECTO " A NOSA VIDA EN POSITIVO?

in Orientación, Convivencia

"A NOSA VIDA EN POSITIVO?: VULNERABILIDADE SOCIAL EN ADOLESCENS; REFLEXIÓNS TÉCNICAS E EXPERIENCIAS VITAIS"

Este proxecto está dirixido ao alumnado de 4º de ESO e Bacharelato (asignaturas do Departamento de Filosofía) do IES Antonio Fraguas

As actuacións previstas son as seguintes:

- **Obradoiro 1: r**ealizado pola Asociación Arela no que, dun xeito didáctico, dinámico e asequible, se estudie pormenorizadamente a Lei 5/2000, de responsabilidade penal do menor. Este obradoiro levarase a cabo o 29 de outubro de 2013. Implementarase no IES Antonio Fraguas, en dúas sesións, dirixidas ao alumnado de 4º da ESO, que supón un total de 110 alumnos.

- **Obradoiro 2**: realizado polo Equipo Técnico de Menores da Xunta de Galicia, dirixido a sensibilizar aos adolescentes sobre as diferentes situacións de risco ou desamparo social. Este obradoiro levarase a cabo o 5 de novembro de 2013. Implementarase no IES Antonio Fraguas, nunha sesión e participarán un grupo de 40 alumnos e alumnas pertencentes a 4º da ESO e Bacharelato.

- **Obradoiro 3**: levado a cabo dende o Programa de "Enseñanza Permanente de Adultos" do Centro Penitenciario de Teixeiro. Este obradoiro levarase a cabo o 19 de novembro de 2013. Implementarase no IES Antonio Fraguas, en dúas sesións, dirixidas ao alumnado de 4º da ESO, que supón un total de 110 alumnos.

– **Mesa redonda** prevista para o 19 de novembro de 2013, de 16,30 a 18,30 horas, que se implementará nas instalacións do Centro Sociocultural de Fontiñas. Nela participarán os profesionais encargados da impartición dos obradoiros (Arela, Menores e Teixeiro), aos que se lle unirá previsiblemente algún

Inicio

Acceso (/centros/iesantoniofraguas/user/login)

PROXECTO " A NOSA VIDA EN POSITIVO?"

"A NOSA VIDA EN POSITIVO?: VULNERABILIDADE SOCIAL EN ADOLESCENS; REFLEXIÓNS TÉCNICAS E EXPERIENCIAS VITAIS"

Este proxecto está dirixido ao alumnado de 4º de ESO e Bacharelato (asignaturas do Departamento de Filosofía) do IES Antonio Fraguas

As actuacións previstas son as seguintes:

- **Obradoiro 1:** realizado pola Asociación Arela no que, dun xeito didáctico, dinámico e asequible, se estudie pormenorizadamente a Lei 5/2000, de responsabilidade penal do menor. Este obradoiro levarase a cabo o 29 de outubro de 2013. Implementarase no IES Antonio Fraguas, en dúas sesións, dirixidas ao alumnado de 4º da ESO, que supón un total de 110 alumnos.

- **Obradoiro 2**: realizado polo Equipo Técnico de Menores da Xunta de Galicia, dirixido a sensibilizar aos adolescentes sobre as diferentes situacións de risco ou desamparo social. Este obradoiro levarase a cabo o 5 de novembro de 2013. Implementarase no IES Antonio Fraguas, nunha sesión e participarán un grupo de 40 alumnos e alumnas pertencentes a 4º da ESO e Bacharelato.

- **Obradoiro 3**: levado a cabo dende o Programa de "Enseñanza Permanente de Adultos" do Centro Penitenciario de Teixeiro. Este obradoiro levarase a cabo o 19 de novembro de 2013. Implementarase no IES Antonio Fraguas, en dúas sesións, dirixidas ao alumnado de 4º da ESO, que supón un total de 110 alumnos.

- **Mesa redonda** prevista para o 19 de novembro de 2013, de 16,30 a 18,30 horas, que se implementará nas instalacións do Centro Sociocultural de Fontiñas. Nela participarán os profesionais encargados da impartición dos obradoiros (Arela, Menores e Teixeiro), aos que se lle unirá previsiblemente algún membro de instancias xudiciais. Con esta mesa redonda preténdese concluir os aspectos xa traballados nos obradoiros, clarificar cuestións pendentes e incorporar nova información e experiencias vitais que se pode trasladar dende o ámbito xudicial e penitenciario. Participará alumnado do IES Antonio Fraguas, persoal docente interesado nesta formación, persoal pertencente ás distintas entidades sociais que están a traballar no desenvolvemento comunitario e outras persoas que poidan ser derivadas dende as mesmas. Aquí tedes o enlace:

http://www.compostelaintegra.org/media.local.com/multimedia/imxd/albumes/docs/1382525018PROXECTO_DEFINITIVO_23_OCT_2013.pdf

BARRIO DAS FONTIÑAS

OBRADOIROS DE ARELA SOBRE A LEI DO MENOR, PROGRAMA KATORCE18 | IES Antonio Fraguas - Windows Internet Explorer
http://www.edu.xunta.es/centros/iesantoniofraguas/node/488
Archivo Edición Ver Favoritos Herramientas Ayuda
Favoritos Aplicacions do Concello Correo Web Galería de Web Slice Intranet do Concello
O CENTRO
PROFESORADO
ALUMNADO
FAMILIAS
HISTÓRICO
HISTÓRICO
OBRADOIROS DE ARELA SOBRE A LEI DO MENOR, PROGRAMA KATORCE18
in Orientación, Convivencia
Hoxe leváronse a cabo dous obradoiros para 4º de ESO a cargo de Ana Pérez Figueroa da Asociación ARELA.
Trátase da primeira das actividades previstas dentro do proxecto A NOSA VIDA EN POSITIVO? que desenvolveremos ó longo de varias sesións.
A través do programa KTORCE-18, de prevención de condutas infractoras, impártense charlas preventivas sobre a Lei do Menor nos centros educativos.
O Programa KTORCE18 pretende informar sobre a Lei 5/2000 de responsabilidade penal dos menores aos seus protagonistas, os adolescentes, mozos e mozas, co fin de reducir a comisión de delitos nestas idades, polo descoñecemento da Lei ou do contido desta.
ACTIVIDADES
DEPARTAMENTOS
Ciencias da Natureza
Debuxo
Economía
Educación Física
Filosofía
Francés
Física e Química
Grego
Inglés
Latín
Lingua Castelá
Lingua Galega
Matemáticas
Música
Orientación
Relixión
Tecnoloxía
Xeografía e Historia
BIBLIOTECA
Listo
Conclúe o proxecto sobre vulnerabilidade social desenvolvido en Fontiñas co alu
Inicio OBRADOIROS DE AR... UTS FONTIÑAS Conclúe o proxecto s... Sin título - Mensaje - ...

OBRADOIROS DE ARELA SOBRE A LEI DO MENOR, PROGRAMA KATORCE... Page 1 of 1

Inicio

Acceso (/centros/iesantoniofraguas/user/login)

OBRADOIROS DE ARELA SOBRE A LEI DO MENOR, PROGRAMA KATORCE18

Hoxe leváronse a cabo dous obradoiros para 4º de ESO a cargo de Ana Pérez Figueroa da Asociación ARELA.

Trátase da primeira das actividades previstas dentro do proxecto A NOSA VIDA EN POSITIVO? que desenvolveremos ó longo de varias sesións.

A través do programa KTORCE-18, de prevención de condutas infractoras, impártense charlas preventivas sobre a Lei do Menor nos centros educativos.

O Programa KTORCE18 pretende informar sobre a Lei 5/2000 de responsabilidade penal dos menores aos seus protagonistas, os adolescentes, mozos e mozas, co fin de reducir a comisión de delitos nestas idades, polo descoñecemento da Lei ou do contido desta.

arela

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1024&lg=gal

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1074&lg=gal

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1067&lg=gal

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1052&lg=gal

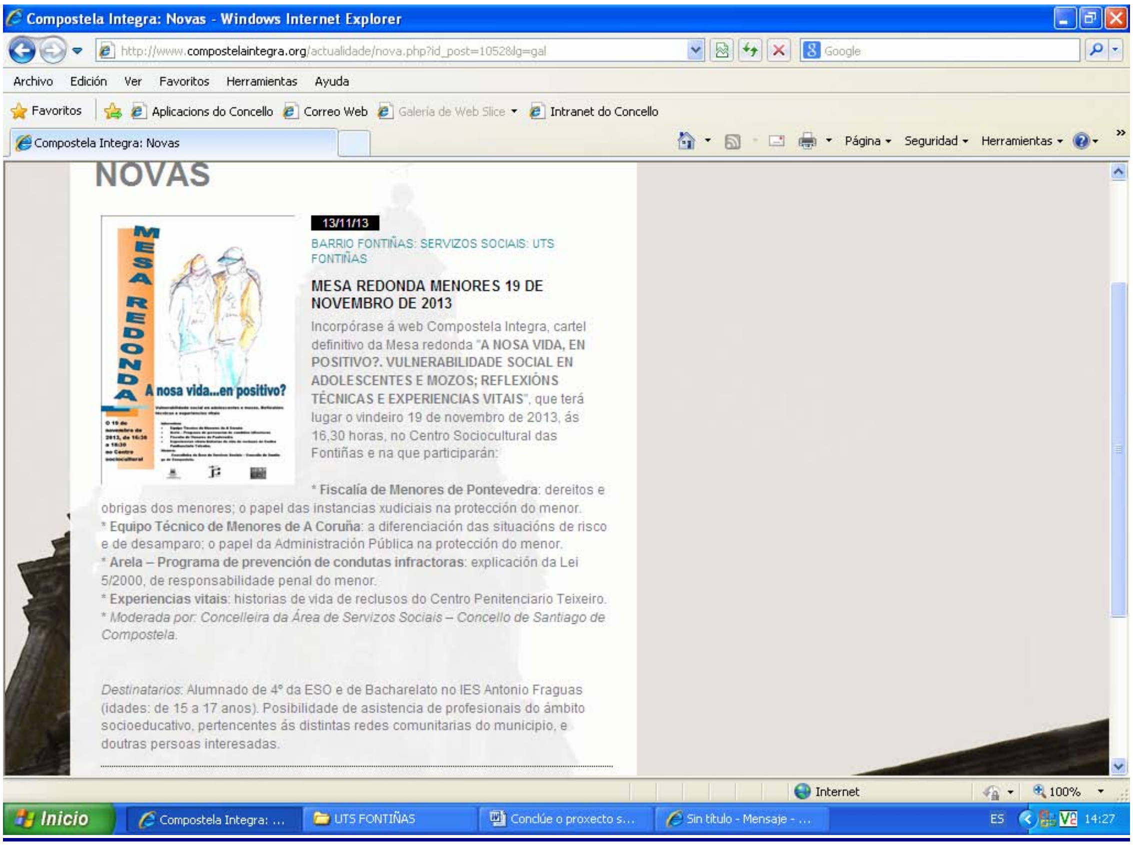

CONCELLO DE SANTIAGO

CONCELLERÍA

AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1041&lg=gal

Compostela Integra: Novas - Windows Internet Explorer

NOVAS

06/11/13

BARRIO FONTIÑAS: SERVIZOS SOCIAIS: UTS FONTIÑAS

CONCELLO DE SANTIAGO
Concellaría de Benestar Social

MESA REDONDA MENORES

O vindeiro **19 de novembro de 2013, de 16,30 a 18,30 horas, no Centro Sociocultural das Fontiñas**, terá lugar a mesa redonda "**A NOSA VIDA, EN POSITIVO?: VULNERABILIDADE SOCIAL EN ADOLESCENTES E MOZOS; REFLEXIÓNS TÉCNICAS E EXPERIENCIAS VITAIS**", na que participarán:

* **Fiscalía de Menores de Pontevedra**: dereitos e obrigas dos menores; o papel das instancias xudiciais na protección do menor.
* **Equipo Técnico de Menores de A Coruña**: a diferenciación das situacións de risco e de desamparo; o papel da Administración Pública na protección do menor.
* **Arela – Programa de prevención de condutas infractoras**: explicación da Lei 5/2000, de responsabilidade penal do menor.
* Experiencias vitais: historias de vida de reclusos do **Centro Penitenciario Teixeiro**.
* Moderada por: **Concelleira da Área de Servizos Sociais – Concello de Santiago de Compostela**.

Destinatarios: Alumnado de 4º da ESO e de Bacharelato no IES Antonio Fraguas (idades: de 15 a 17 anos). Posibilidade de asistencia de profesionais do ámbito socioeducativo, pertencentes ás distintas redes comunitarias do municipio, e doutras persoas interesadas.

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1038&lg=gal

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1032&lg=gal

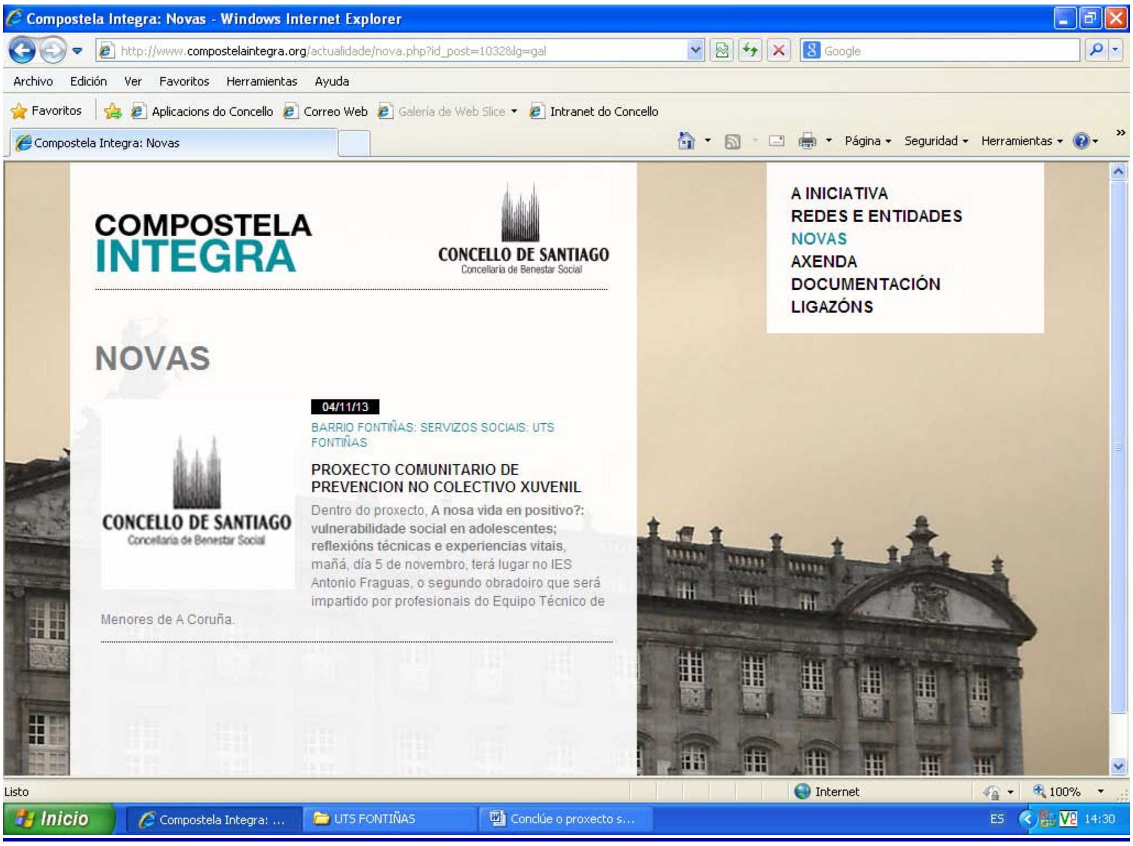

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1029&lg=gal

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1027&lg=gal

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1073&lg=gal

Compostela Integra: Novas - Windows Internet Explorer

http://www.compostelaintegra.org/actualidade/nova.php?id_post=1073&lg=gal

NOVAS

20/11/13

BARRIO FONTIÑAS: SERVIZOS SOCIAIS: UTS FONTIÑAS

ACTIVIDADE COMUNITARIA NO BARRIO DE FONTIÑAS

No día de onte, tivo lugar a **clausura do PROXECTO " A NOSA VIDA..., EN POSITIVO?: VULNERABILIDADE SOCIAL EN ADOLESCENTES; REFLEXIÓNS TÉCNICAS E EXPERIENCIAS VITAIS"**. Celebrouse unha mesa redonda na que participaron:

* CENTRO DE EDUCACIÓN PERMANENTE DE ADULTOS DA CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN DESTINADOS NO CENTRO PENITENCIARIO DE TEIXEIRO.
* EQUIPO TÉCNICO DO MENOR DE A CORUÑA.
* COORDINADORA DA AREA DE CONFLICTO SOCIAL DE ARELA.
* FISCAL DE MENORES DE PONTEVEDRA.

A mesa foi presentada e moderada pola CONCELLEIRA DELEGADA DA AREA DE SERVIZOS SOCIAIS, Dona María Castelao Torres.

Coa mesma pretendíase pechar o proxecto que se levou a cabo ao longo dos meses de outubro e novembro con alumnado de Secundaria e Bacharelato no Instituto Antonio Fraguas. Unha experiencia, con enfoque preventivo, coa que se quixo traballar co alumnado temas da vida cotiá, relacionados con dificultades que poden atopar no proceso de crecemento persoal.

Ao acto, acudiron ao redor de 150 persoas, pertencentes a alumnado do IES, docentes, familiares e profesionais do ámbito socio-educativo.

Agradecemos a todos a participación e o interese amosado pola actividade.

CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

http://stellae.usc.es/

- Na páxina de AGARESO

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10151757304087036&set=a.136225992035.111756.134245902035&type=1&theater

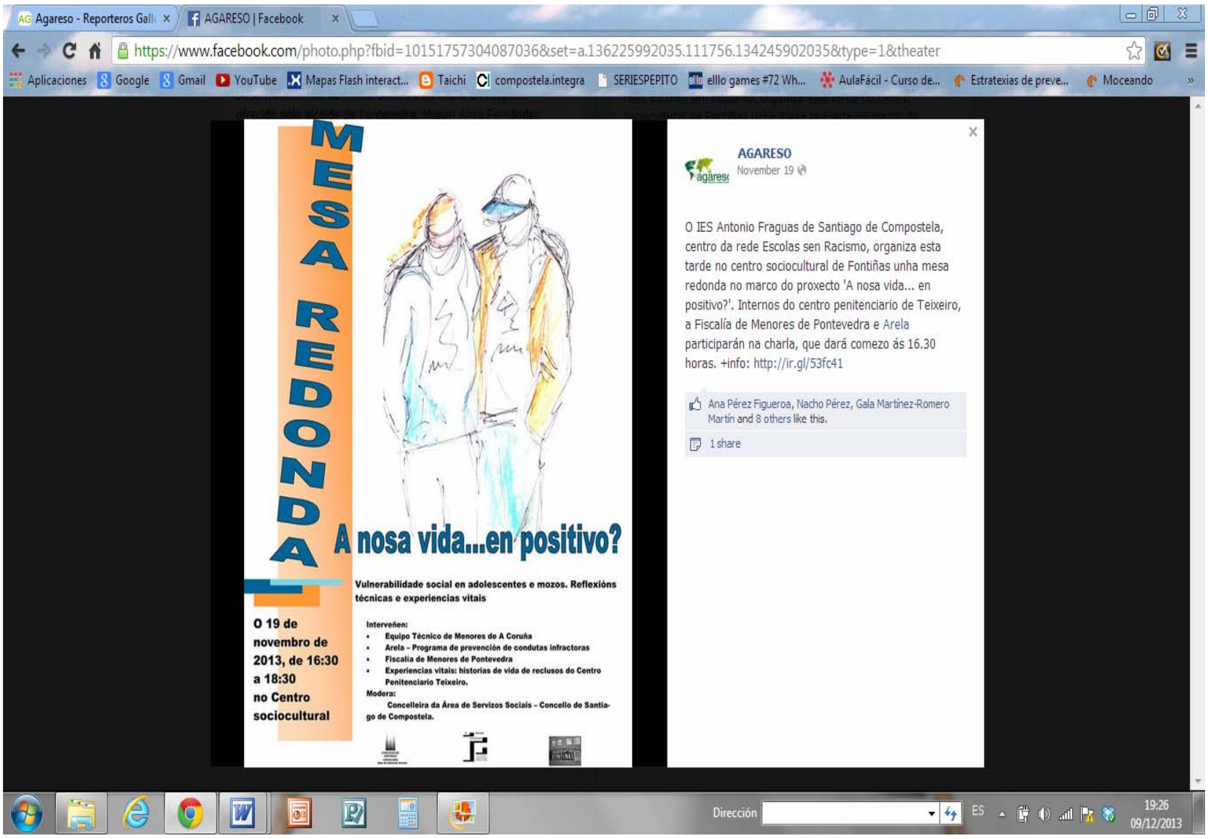

VII.2.- A ACTIVIDADE EN IMAXES

Rolda de prensa no Concello de Santiago de Compostela, 23 de outubro de 2013.

A concelleira de Benestar Social, María Castelao, presentou o 23 de outubro de 2013 o proxecto comunitario **A nosa vida en positivo?: vulnerabilidade social en adolescentes; reflexións técnicas e experiencias vitais**. Esta iniciativa, que vinculaba os aspectos educativo e social, dende unha óptica preventiva, estaba dirixida a mozos e mozas de entre 15 e 17 anos do IES Antonio Fraguas (Fontiñas) e incluíu tres obradoiros e unha mesa redonda. Acompañaron a María Castelao na rolda de prensa a orientadora do IES Antonio Fraguas, Dolores Sanz; o xefe do Departamento de Filosofía deste instituto, Rafael Varela, e a directora do Centro de Día Arela, Mila Budiño. Estes dous centros forman parte do equipo comunitario do barrio de Fontiñas, ao que se referiu a edil lembrando os seus máis de 15 anos de traballo abordando a realidade social do barrio dende unha óptica comunitaria e cunha perspectiva de traballo en rede, baseada na coordinación permanente. "Os fins últimos da súa intervención están dirixidos a acadar unha convivencia positiva en tódolos eidos (no familiar, no escolar ou no veciñal) dende o respecto á diferenza e aos dereitos que asisten a cada persoa", dixo. Neste marco situou o proxecto *A nosa vida en positivo* e, máis en concreto, nas súas liñas formación para a xuventude e de intervención integral con menores para previr situacións de risco social. Trátase tamén de reforzar o labor que xa se realiza en materia de absentismo escolar e de mellora da convivencia no ámbito comunitario. Con esta iniciativa búscase que os mozos e mozas coñezan os seus dereitos e aprendan a exercitalos, así como as consecuencias legais de determinadas condutas. Con estas sesións tamén se

pretende fomentar a participación dos adolescentes na vida comunitaria, desenvolver conciencias críticas e contidos curriculares.

Entre o persoal técnico do ámbito socioeducativo, o proxecto clarificará normas de actuación cos colectivos infantil e xuvenil, permitirá un mellor coñecemento dos recursos existentes en relación á vulnerabilidade social dos menores e fortalecerá as pontes entre a institución escolar e a comunidade.

Obradoiro impartido pola Asociación Arela no IES Antonio Fraguas, o 29 de outubro de 2013.

O 29 de outubro de 2013 levouse a cabo dous obradoiros para 4º de ESO a cargo de Ana Pérez Figueroa da Asociación ARELA. Tratouse da primeira das actividades previstas dentro do proxecto A NOSA VIDA EN POSITIVO? que se desenvolve ao longo de varias sesións.

O Programa KTORCE18 pretende informar sobre a Lei 5/2000 de responsabilidade penal dos menores aos seus protagonistas, os adolescentes, mozos e mozas, co fin de reducir a comisión de delitos nestas idades, polo descoñecemento da Lei ou do contido desta.

Obradoiro impartido polo Equipo Técnico de Menores de A Coruña, no IES Antonio Fraguas, o 5 de novembro de 2013. Presentes tamén no acto, a traballadora social da UTS e técnicos do Centro de Día de Menores Arela e da Casa de Familia "Dignidade".

O Equipo Técnico de Menores de A Coruña (en concreto, el Equipo Sur), como servizo especializado que intervén para garantir a protección do menor, supera o seu necesario e obrigado nivel de asistencia, para integrarse no ámbito comunitario mais próximo (neste caso, o barrio compostelán de Fontiñas), e explicar ao alumnado de Secundaria e de Bacharelato no IES Antonio Fraguas, das principais problemáticas que poden afectar aos menores de idade e dos recursos sociais existentes para afrontar as mesmas. Parten do feito de que a información é a ferramenta básica para garantir o seu benestar, considerando que calquera acción preventiva é primordial para acadalo. Por eso se dirixen aos adolescentes, non como destinatarios da súa acción de protección (neste caso), senón solicitando a súa colaboración cos diferentes servizos públicos, para chegar a "ese menor que o precisa", "o mais axiña posible", "procurando o menor dano posible", "coa premisa de mínima intervención, pero de garantía de protección".

Preténdese eliminar esa falsa imaxe negativa que, ás veces, persegue aos diferentes profesionais do ámbito dos Servizos Sociais: que os menores os vexan como os técnicos que pretenden garantir a cobertura das súas necesidades (consideradas estas dende unha óptica integral, recollida pola propia pirámide de Maslow) e favorecer o seu benestar persoal e o das súas familias.

Os técnicos do Equipo Sur de Menores insisten no xa adiantado polo Valedor do Pobo[15], explicando que o éxito das políticas sociais cos menores é, precisamente, evitar que se produzan situacións de risco ou desamparo. As Administracións Públicas están obrigadas por lei a previr aquelas situacións que poidan poñer en perigo a vida, a integridade física e o desenvolvemento persoal do menor. Polo xeral, as antenas detectoras de situacións de desprotección son os servizos sanitarios, educativos, policiais, xudiciais e os servizos sociais comunitarios así como tamén os veciños e incluso a familia extensa; no podendo rexeitarse as informacións que poidan facilitar os menores.

[15] "Menores vulnerables: desprotección y responsabilidad penal". Documento elaborado polo Valedor do Pobo; mais información en: ceesg.org/files/formacion/recursos-menores_valedor.pdf

Obradoiro impartido o 19 de novembro de 2013, no IES Antonio Fraguas, polo Programa de Ensinanza Permanente de Adultos da Consellería de Educación , destinado no Centro Penitenciario de Teixeiro.

O profesorado do E.P.A.P.U. de Teixeiro desenvolve o proxecto Aprender no Cárcere para crear unha vía de comunicación e colaboración entre os intern@s da nosa escola e os adolescentes dos centros de secundaria da nosa Comunidade.

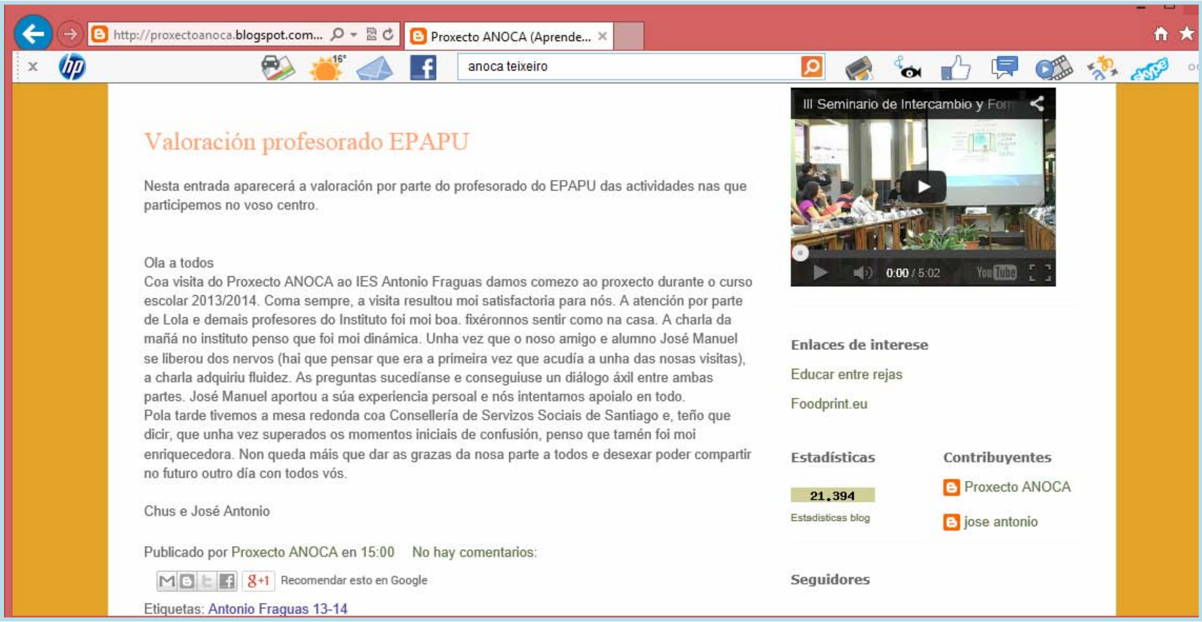

Páxina web do Proxecto ANOCA – Centro Penitenciario Teixeiro.

Mesa redonda no Centro Sociocultural das Fontiñas, do 19 de novembro de 2013, onde participan membros do Programa de Ensinanza Permanente de Adultos do Centro Penitenciario de Teixeiro, do Equipo Técnico de Menores de A Coruña, da Asociación Arela, da Fiscalía de Menores de Pontevedra e presentada/moderada pola Concelleira da Area de Servizos Sociais.

Visións parciais do público asistente á Mesa Redonda.

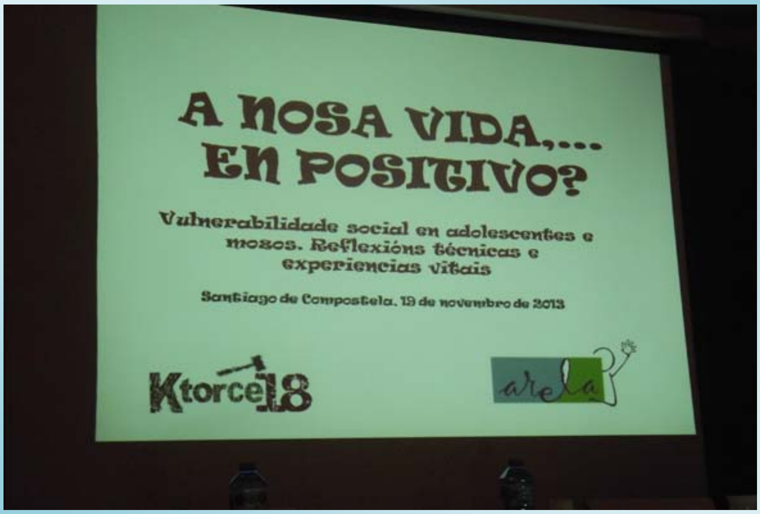
A NOSA VIDA,...
EN POSITIVO?
Vulnerabilidade social en adolescentes e mozos. Reflexións técnicas e experiencias vitais
Santiago de Compostela, 19 de novembro de 2013
Ktorce18
arela

A concelleira de Benestar Social, María Castelao, moderou no Centro Sociocultural das Fontiñas (CSC) a mesa redonda de clausura do proxecto *A nosa vida… en positivo?: vulnerabilidade social en adolescentes, reflexións técnicas e experiencias vitais*.

Con esta mesa redonda pechouse o proxecto desenvolvido ao longo dos meses de outubro e novembro con alumnado de Secundaria e Bacharelato no IES Antonio Fraguas, en Fontiñas. Foi unha experiencia con enfoque preventivo na que se traballou co alumnado sobre temas da vida cotiá, relacionados con dificultades que poden atopar no proceso de crecemento persoal.

Neste encontro final no CSC de Fontiñas participaron membros do Equipo Técnico de Menores da Coruña, do programa de prevención de condutas infractoras de Arela, da Fiscalía de Menores de Pontevedra e do Centro de Educación Permanente de Adultos da Consellería de Educación destinados no Centro Penitenciario de Teixeiro.

Imaxes da Mesa Redonda (19-11-2013)

Mesa divulgativa sobre proxectos levados a cabo no barrio de Fontiñas.

A continuación presentamos unha selección de imaxes do Vídeo da Mesa Redonda. Gravación feita polo profesor do Departamento de Filosofía, Xavier Prieto.
Dispoñible un breve resumo na web do IES
http://www.edu.xunta.es/centros/iesantoniofraguas/

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

IES Antonio Fraguas Santiago de Compostela
XUNTA DE GALICIA Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

BARRIO DAS FONTIÑAS

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

CENTRO PENITENCIARIO DE TEIXEIRO
24:33

FISCALÍA DE MENORES DE PONTEVEDRA

CONCELLEIRA DA AREA DE SERVIZOS SOCIAIS
02:51

EQUIPO TÉCNICO DE MENORES DE A CORUÑA
26:01

VII.3.- OS SOPORTES DOCUMENTAIS

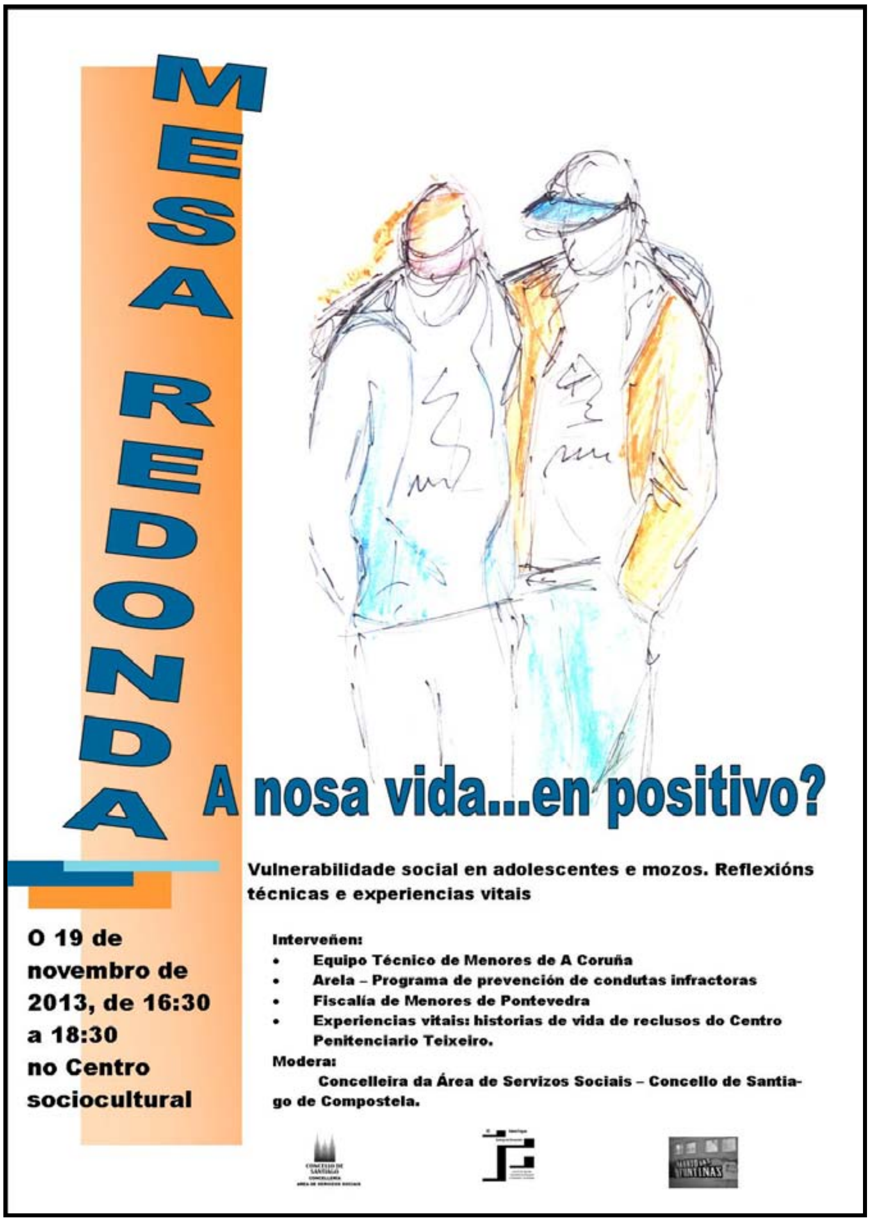

Cartel divulgativo elaborado pola Orientadora do IES Antonio Fraguas.

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

IES Antonio Fraguas
Santiago de Compostela

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA SERVIZOS SOCIAIS

A NOSA VIDA EN POSITIVO

Valora de **forma xeral** os seguintes **OBRADOIROS**

Puntúa do 1 ó 5 os aspectos que aparecen a continuación *(1 é a mínima nota e 5 a máxima. Risca o que proceda).*

	En xeral gustoume					**O tema e os contidos parecéronme interesantes**					**O clima creado cós poñentes foi bo**					**Considero que me resultou útil**				
ARELA	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
MENORES	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
TEIXEIRO	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

O QUE MÁIS ME GUSTOU

-
-
-

O QUE MENOS ME GUSTOU

-
-
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

-
-
-

Cuestionario elaborado pola Orientadora do IES Antonio Fraguas.

Pasado ao alumnado e ao profesorado pola Orientadora do IES Antonio Fraguas.

Pasado a profesionais do ámbito social pola educadora e polas traballadoras sociais dos Servizos Sociais Comunitarios Básicos (zona Fontiñas).

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA SERVIZOS SOCIAIS

A NOSA VIDA EN POSITIVO

Valora de **forma xeral** a **MESA REDONDA**.

Puntúa do 1 ó 5 os aspectos que aparecen a continuación *(1 é a mínima nota e 5 a máxima. Risca o que proceda).*

	En xeral gustoume					**O tema e os contidos parecéronme interesantes**					**O clima creado por parte do poñente foi bo**					**Considero que me resultou útil**				
TEIXEIRO	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
MENORES	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
FISCAL	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ARELA	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

O QUE MÁIS ME GUSTOU

-
-
-

O QUE MENOS ME GUSTOU

-
-
-

FAI ALGUNHA SUXESTIÓN OU PROPOSTA PARA VINDEIRAS ACTIVIDADES

-
-

Cuestionario elaborado pola Orientadora do IES Antonio Fraguas.
Pasado ao alumnado e ao profesorado pola Orientadora do IES Antonio Fraguas.
Pasado a profesionais do ámbito social pola educadora e polas traballadoras sociais dos Servizos Sociais Comunitarios Básicos (zona Fontiñas).

POSIBLES CUESTIONES PLANTEADAS POR EL ALUMNADO EN LA MESA REDONDA SOBRE LA LEY DEL MENOR.

1) ¿CUÁLES SON LOS DEBERES, RESPONSABILIDADES-OBLIGACIONES, DE UN MENOR DENTRO DE LA FAMILIA ?

2) ¿QUE LE PUEDE PASAR A UN MENOR POR CONSUMIR SUSTANCIAS PROHIBIDAS? ¿ES SUYA LA RESPONSABILIDAD O DE SUS PADRES?

3) UN MENOR QUE PROVOCA DESTROZOS EN EL MOBILIARIO URBANO, PINTADAS, ETC; ¿PUEDE SER SANCIONADO?

4) ¿ENTRE MENORES EXISTE LIBERTAD SEXUAL? ; ¿Y SI UN MENOR, SIN COACCIÓN ALGUNA, DECIDE “LIARSE” CON UN ADULTO?

5? PELEARSE PUEDE TENER CONSECUENCIAS LEGALES PARA UN MENOR?

6) ¿EL ACOSO ESCOLAR ES UN DELITO?

7) ¿LOS MENORES PUEDEN SER ACUSADOS POR UN MAL USO DE LAS NUEVAS TECNOLOGÍAS, COMO INSULTAR, MENTIR, HUMILLAR, O PROPAGAR FOTOS SIN AUTORIZACIÓN, EN LAS REDES SOCIALES?

8) ¿SE PUEDE GRABAR A COMPAÑEROS O PROFESORES SIN AUTORIZACIÓN?

9) ¿UN MENOR PUEDE DESOBEDECERLE A SU TUTOR LEGAL?

10) ¿LOS DELITOS DE UN MENOR PRESCRIBEN CON LA MAYORÍA DE EDAD?

11) ¿QUE PUEDE HACER UN MENOR SI SE SIENTE DESPROTEGIDO Y ACOSADO DENTRO DE SU FAMILIA?

Preguntas realizadas polo alumnado (guiado polo profesorado de Filosofía) e dirixidas ao Fiscal de Menores de Pontevedra.

CONCELLO DE SANTIAGO
CONCELLERÍA
AREA DE SERVIZOS SOCIAIS

Documento elaborado por:

- **Eva María González Santiago**, traballadora social da UTS Fontiñas (pertencente aos Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).
- **María Jesús Viqueira Pérez**, traballadora social da UTS Fontiñas (pertencente aos Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).
- **Margarita Vázquez Teo**, educadora social do Programa municipal Socioeducativo (pertencente aos Servizos Sociais Comunitarios Básicos do Concello de Santiago de Compostela).
- **Dolores Sanz Lobo**, orientadora do Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas.

Coa colaboración do Departamento de Filosofía do IES Antonio Fraguas e das restantes entidades sociais, sanitaria e educativas do Barrio de Fontiñas.

E reiterando o agradecemento pola colaboración desinteresada das entidades que participan na implementación do Proxecto: Arela, Equipo Técnico de Menores de A Coruña, instancias xudiciais e centro penitenciario de Teixeiro.

Datas de implementación do proxecto: Outubro e novembro de 2013.
Data de elaboración da memoria de implementación e informe de avaliación: decembro de 2013.